

מידול וסקירת פרקטיקות לקידום מדיניות צעירים ברשויות מקומיות

נובמבר 2021 | כסלו ה'תשפ"ב

תוכן עניינים

מפת המסמך.....	3
רקע.....	4
כיצד רשויות בעולם מגדירות צעירים?.....	5
למי ולשם מה המסמך מיועד?.....	5
מתודולוגיה.....	6
קרדיט ותודות.....	6
"החץ האסטרטגי" שיסייע בניווט במסמך.....	7
שלב 1: למה לנו צעירים עכשיו? מיפוי מוטיבציות לעיסוק בתחום.....	7
שלב 2: מי הצעירים שלנו? הגדרת קהלי יעד.....	8
שלב 3: מיפוי המצב הקיים - היכן אנחנו נמצאים?.....	9
מקמו את הרשות שלכם ב'מודל הקומות'.....	10
מטריצת הפוזיציות של רשויות מול קהל היעד ושחקנים נוספים בשדה.....	14
שלב 4: לאן אנחנו מכוונים? הצבת יעדים רשתיים לתחום הצעירים.....	18
'בנק מדדים' - דוגמאות למדדים מעולמות התוכן של הצעירים.....	19
בנק הפרקטיקות לקידום מדיניות צעירים לפי נושאים ותחומים.....	20
מפת הפרקטיקות.....	21
ניהול מידע ונתונים.....	22
שיתוף ציבור.....	26
הנגשת מענים ושירותים.....	29
תשתיות לפיתוח אקוסיסטם.....	34
משילות משולבת.....	37
סיכום.....	42
נספחים.....	44

מפת המסמך.....	3
רקע.....	4
כיצד רשויות בעולם מגדירות צעירים?.....	5
למי ולשם מה המסמך מיועד?.....	5
מתודולוגיה.....	6
קרדיט ותודות.....	6
"החץ האסטרטגי" שיסייע בניווט במסמך.....	7
שלב 1: למה לנו צעירים עכשיו? מיפוי מוטיבציות לעיסוק בתחום.....	7
שלב 2: מי הצעירים שלנו? הגדרת קהלי יעד.....	8
שלב 3: מיפוי המצב הקיים - היכן אנחנו נמצאים?.....	9
מקמו את הרשות שלכם ב'מודל הקומות'.....	10
מטריצת הפוזיציות של רשויות מול קהל היעד ושחקנים נוספים בשדה.....	14

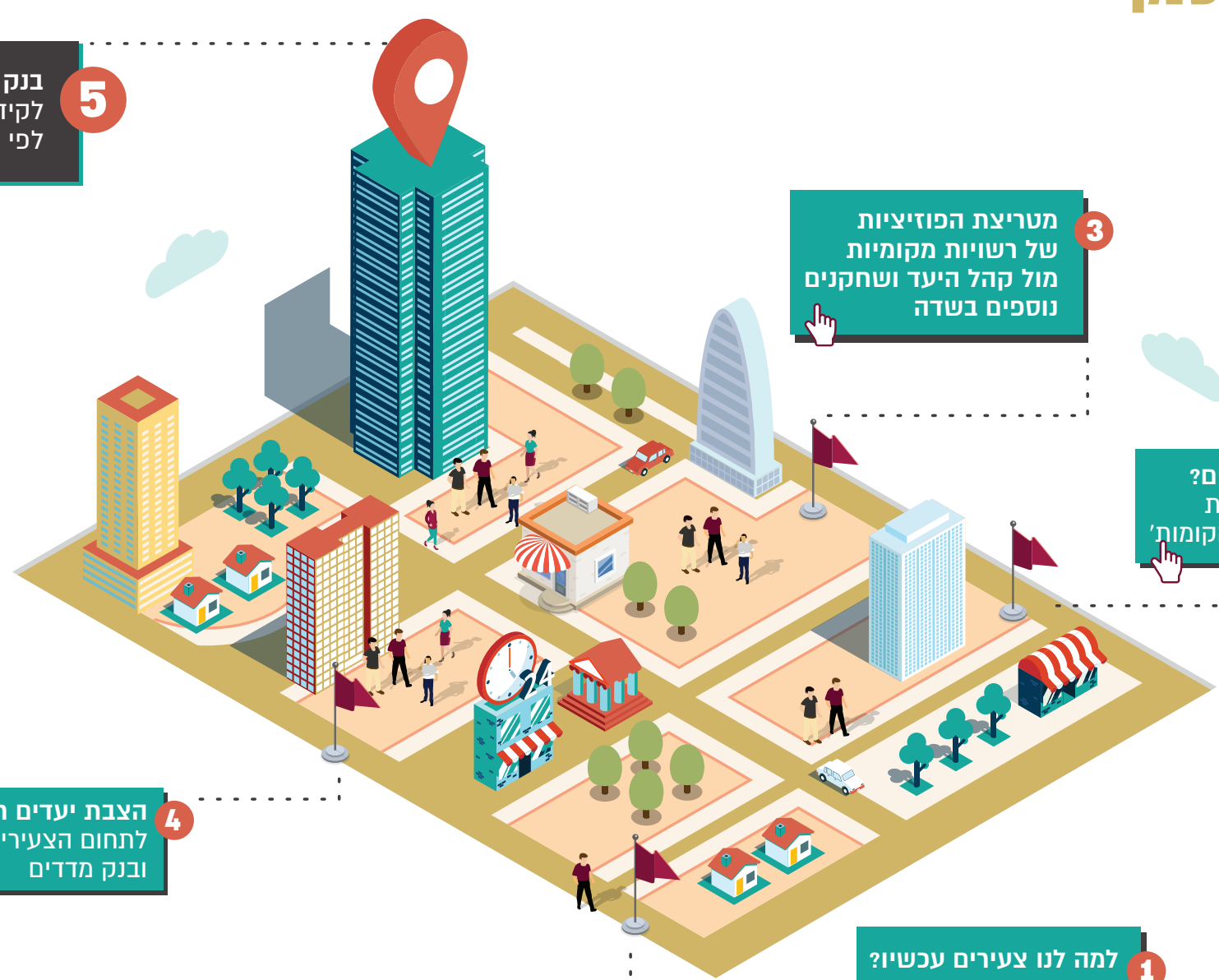
5 בנק הפרקטיקות לקידום מדיניות צעירים לפי נושאים ותחומים

3 מטריצת הפוזיציות של רשויות מקומיות מול קהל היעד ושחקנים נוספים בשדה

2 היכן אנו נמצאים? מקמו את הרשות שלכם ב'מודל הקומות'

4 הצבת יעדים רשתיים לתחום הצעירים ובנק מדדים

1 למה לנו צעירים עכשיו? מיכיו מוטיבציות לעיסוק בתחום

רקע

בשנים האחרונות הולכת ומתחזקת ההבנה, בארץ ובעולם, כי השקעת משאבים בצעירים¹ מהווה כלי אפקטיבי לפיתוח מנופי צמיחה כלכליים, חברתיים, תרבותיים ודמוגרפיים.

קהל הצעירים, נתפס ככוח המניע של חיי החברה והכלכלה בעיר בה הם חיים, וזאת בשל היותם שכבת הגיל הצרכנית ביותר בהיבטי חינוך, תרבות ופנאי.

בישראל, הצעירים מוגדרים כמי שמצויים על פני רצף גילאים נרחב הנע בין גילאי 18 ועד גילאי 40-30². טווח גילאים זה טומן בחובו עמידה בפני צמתים קריטיים לקראת מיצוב חיי הבגרות והכרעות מרכזיות במגוון תחומי החיים.

הצעירים, אפוא נדרשים להתמודד עם החלטות ראשוניות ומשמעותיות להמשך וביניהן התמודדות עם גיבוש זהות והרגלים השתתפותיים, לצד בחירות בתחומי השכלה, תעסוקה, דיור ומשפחה.

צמתים אלו מזמנים גם שלל התערבויות העשויות לתרום לצעיר בביסוס הבחירות שבפניהן הוא עומד ובתורן להשפיע על מרקם החיים בסביבתו.

לא בכדי, בשל ההשפעה הגלומה בקידום צעירים, בעשור וחצי האחרון החלה בישראל התפתחות משמעותית ביחס לעיסוק בקהל יעד זה. כראייה, ישנה עלייה מתמדת במספר הארגונים בחברה האזרחית הפועלים לקידום התחום בנוסף להשקעות ממשלתיות ומוניציפאליות נרחבות.

ניתן להבחין בהתחזקות נושא הצעירים גם בקרב "שחקנים" עולמיים לדוגמת ארגון ה-OECD, המעלים לראש סדר היום את חשיבות העיסוק בצעירים.

מגמת שינוי

מגמת השינוי הנתפסת בנוגע לחשיבות קידום הצעירים, מתקיימת בד בבד לצד התחזקות מעמדן של הרשויות המקומיות כגופים בעלי יכולת השפעה וקבלת החלטות אוטונומית³. מגמה זו משמעותית במיוחד שכן, יכולתה של הרשות לפעול באופן עצמאי מקנה לה מגוון אפשרויות לקידום נושאים הנוגעים לאיכות חייהם של התושבים בצורה אפקטיבית וישירה יותר מאשר כל יישות ממשלתית אחרת. הרשויות המקומיות נתפסות כמוסדות השלטוניים הקרובים ביותר לאזרחים וכגופים מובילים במימוש זכויות חברתיות וכלכליות של אזרחים, המספקים מערך שירותים נרחבים. כמו כן, הרשות רואה את עצמה כגוף האחראי לרווחת התושבים כמכלול, ולפיכך גם כאחראית לרווחתם של האנשים הצעירים.

הרשות מהווה את המרחב הציבורי הקרוב והנגיש ביותר לאוכלוסייה וככזו רבים מהצעירים בוחרים לפעול בתוך המסגרת המקומית של גזרת מקום מגוריהם. מכאן שחלק משמעותי מהמופעים ההשתתפותיים של צעירים נעשים במסגרת השלטון המקומי. אולם יש לציין כי מרבית האוכלוסייה הצעירה, מאופיינת ברמת אמון נמוכה כלפי הרשות המקומית עצמה, ובמקרים רבים רמת האמון הינה נמוכה במיוחד וזו אינה נתפסת ככתובת רלוונטית עבורם⁴.

עדויות מהשנים האחרונות⁵ חושפות כי נוכחות מצומצמת של צעירים מערערת לא פעם את בסיסם הכלכלי-חברתי של יישובים ומכאן שלרשות יש אינטרס מרכזי לעידוד הגירת צעירים אליה ושימור צעירים נוכחים.

הנחות היסוד כי הרשות המקומית הינה גוף ביצועי יעיל המותאם לצורכי התושבים, לצד ההכרה בפוטנציאל הגלום בהשקעה בצעירים מהוות את בסיס כתיבת מסמך זה.

¹המונח 'צעירים' / 'הצעיר' נכתב בלשון זכר אך מתייחס אל שני המינים.

²הגדרת טווח הגילאים המאפיין צעירים משתנה בין מקורות שונים.

³נגיד, חביבי & בר, 2020: חוק הרשויות המקומיות, 2011.

⁴אמון במוסדות וגאווה בהישגיה של ישראל בעשור הראשון של שנות האלפיים יער ואלקלעי 2010.

⁵Gottlieb, P.D., 2004. "Labor Supply and "Brain Drain": Signs From Census ,the Brookings institution, Washington DC

נתחיל בהגדרות...

<< כיצד רשויות בעולם מגדירות "צעירים"?

הפרספקטיבה העולמית לימדה אותנו כי המונח "צעירים" משתנה ממקום למקום. ראשית, במרבית העולם תחום ה'צעירים' (Young adults) מחובר לתחום הנוער ומקבל התייחסות כוללת כלפי בני נוער וצעירים (16-30) כחלק מרצף חיים חינוכי-חברתי-תרבותי שאותו הם עוברים. לדוגמא, באיחוד האירופאי נהוג להתייחס לאוכלוסייה זו כרלוונטית במיוחד להשתתף חיבור לזהות אזרחית-אירופאית. עבור האיחוד, הצעירים מסתמנים כיעד שדרכו ניתן לבצע שינויים תרבותיים, חברתיים וכלכליים לפיתוח זהות ותודעה אירופית, ובהתאם מושקעים בצעירים משאבים רבים.

לעומת זאת, בישראל ישנה אבחנה ברורה בין צעירים לבין בני הנוער ונהוג להגדיר את התחום על רצף משתנה הנע בין גילאי 18-30, 18-35 או 18-40. כאמור, בישראל קיים שוני גדול בין רשויות מקומיות במשאבים העומדים לרשותן ובאופן שבו הן מתייחסות ומאפיינות את 'הצעיר הישראלי'. חלק מהרשויות נוטות לחלק את ההתייחסות אליו על פי 'צמתי החיים של הצעיר' - כדוגמת: שירות צבאי / לאומי אזרחי, השכלה גבוהה, תעסוקה, הורות וכו'.

<< למי ולשם מה המסמך מיועד?

מסמך זה נכתב עבור מנהלים, נבחרי ציבור, מובילי מדיניות ברשויות המקומיות ועוד, במטרה לספק כלים ותובנות יישומיות לקידום מדיניות כלפי צעירים בשדה המוניציפאלי. שכן, על אף ההתעוררות ההולכת וגואה בקידום התחום, ניתן לראות כי הוא מאופיין בפיקור תכניות, יוזמות, מוסדות וארגונים הפועלים בכיוונים שונים. בניגוד לתחומים רבים שיש בהם הסדרה ומנדט ברור של הרשות המקומית כזרוע ביצוע ממשלתית, או מתוקף חוק (לדוגמא: 'חוק הנוער') העיסוק בתחום הצעירים מצד הרשות הוא ברובו התנדבותי, ומתבסס על משיכת "קולות קוראים" ושיתופי פעולה בין-מגזריים הנרקמים מלמטה-למעלה ברמה העירונית או מתוך הקשר של בעל תפקיד מקצועי או פוליטי המגלה בתחום עניין ספציפי. על כן, ניתן להבחין בשוני ביחס הרשויות לצעירים הן במגוון מודלי ההפעלה של מרכזים ויחידות צעירים. בה בעת, מצויים פערים משמעותיים בין ישובי פריפריה ומרכז, ובין רשויות שהן 'מוטות' צעירים, לרשויות שאינן.

טווח קידום מדיניות צעירים ברשויות נע בין רשויות שנעדרת בהן התייחסות ישירה לתחום כלל, דרך רשויות שבהן ישנה יחידת צעירים ו/או מחזיק תיק צעירים ועד לרשויות ספורות שקידמו תכנית לתחום המציבה מטרות לשניים קדימה. עם זאת, מרבית הרשויות מצויות בטווח העשייה בתחום, כאשר אלו לרוב מפעילות 'מרכזי צעירים'. המרכזים מהווים כתובת עבור התושבים הצעירים, מספקים להם שירותים ומענים פרטניים וקהילתיים, אם כי במרבית המקרים עדיין אינם ממוצבים בצמתי השפעה המאפשרים קידום ותכנון כוללני של התחום ברמה העירונית.

מסמך זה מבקש לעודד ניהול מערכתי של התחום באמצעות סיוע בחשיבה ותכנון יישומי של מדיניות רשותית מובחנת המאפשרת לצעירים ברשות לממש את מלוא הפוטנציאל שלהם בתהליכי קבלת ההחלטות של הצעיר. זאת לצד קידום מעורבות הצעירים ברשות המקומית וקידום מרחב עירוני 'צעיר' התומך, שומר ומושך אוכלוסייה צעירה, מדיניות רשותית מותאמת המיטיבה איתה. לשם כך, תחילה נבקש לסייע לקוראים באבחון המיקום של הרשות על הרצף התכנוני / אסטרטגי בתחום הצעירים. בהמשך נשאל מהן המוטיבציות השונות של הרשות לעיסוק בתחום ומתוכן נציע יעדים מדידים למימוש. בהתאם, נדייק את גזרות ההשפעה והפוזיציה שכל רשות יכולה להתמקם בה ביחס לפרקטיקות והפעלת תכניות ייחודיות לקידום התחום. בסיומו של המסמך נספק ארגז כלים רשותי של פרקטיקות יישומיות מהארץ ומהעולם הנוגעות לקידום ופיתוח מדיניות ממוקדת צעירים.

<< מתודולוגיה

המסמך נוצר מתוך שיח מעמיק עם מובילי מדיניות צעירים ברשויות מקומיות בישראל ובמקומות בולטים בעולם במטרה לסייע למובילי מדיניות רשותיים בישראל, לגבש ולחזק מדיניות לקידום צעירים. כחלק מההליך, נסקרו עשרות מסמכי מדיניות צעירים מרחבי העולם והתקיימו 12 ראיונות עם אנשי מפתח בתחום הצעירים ברשויות המקומיות בישראל ו-7 ראיונות עם אנשי אסטרטגיה ומדיניות צעירים ממדינות באירופה, אסיה ואוסטרליה.

בנוסף לכך כינסנו את מיטב המוחות בתחום, לסדנא ייחודית לחילוף ידע בה מיפינו את תחום הצעירים לפי קטגוריות ומוטיבציות לעיסוק בו. כחלק מהשיח המפרה עם כלל האנשים עימם שוחחנו ביקשנו לשאול: כיצד הם רואים ומגדירים את תחום הצעירים ברשות? מהם האתגרים המצויים בו? מה הוא השלב הבא / עתיד של תחום הצעירים ברשויות המקומיות? ואילו סוגי פרקטיקות יישומיות הם קידמו ומקדמים עבור פיתוח מדיניות צעירים רשותית? מכאן ואילך, כל הידע המאוגד במסמך משקף את הידע שנאסף כחלק מתהליך המחקר המתודולוגי.

כעת נודה לכל מי שלקח חלק והקדיש ממיטב זמנו לטובת המטרה החשובה.

<< קרדיטים ותודות

צוות היגוי המסמך:

ד"ר נעמה מירן מנהלת קרן גנדיר

אפרת בנימין מנהלת תוכניות קרן גנדיר

אלישבע סבתו מנהלת תחום בכירה צעירים, המשרד לשוויון חברתי

הדר אליהו מנהלת תחום נוער וצעירים, מרכז השלטון המקומי

יעל בלה אבני סמנכ"לית תכניות, קרן רש"י

לישי משעלי מנהלת אגף צעירים משרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל

מירב בן שימול מנהלת תחום צעירים, מרכז המועצות האזוריות

כותבי המסמך - צוות DNAidea - תשתיות ליזמות ציבורית:

אברהם אסבן, אלמוג למפל, יונתן ויינברג, שקד גרינבוים

ראיונות מומחים:

אבישי שפירא מנהל יחידת הצעירים תל אביב-יפו

בת מיוסט לשעבר מנהלת מרכז צעירים מצפה רמון

טל אוחנה ראש מ.מ. ירוחם

יוסף כהן מנהל אגף פיתוח אסטרטגי, לשעבר מנהל מרכז צעירים קרית מלאכי

כרמית פלג מנהלת מרכז צעירים מטה אשר

ליאור בניסטי לשעבר יו"ר התאחדות מרכזי הצעירים ומנהל מרכז צעירים לוד

ליאור זלוף מנהלת מרכז צעירים רמת נגב

לישי משעלי מנהלת אגף צעירים משרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל

מירב בן שימול מנהלת תחום צעירים, מרכז המועצות האזוריות

עדי פרידמן מנהלת תחום הצעירים באר שבע

עטווה אבו פריח לשעבר מנהל מרכז צעירים רהט

שלמה לוי מנהל רשות הצעירים בירושלים

 Bettina Schwarzmayr

Youth and Young Adults Education Policy officer in Vienna Austria

 Charalampos Papaioannou Policy Officer

Youth Policy and Programme - European Union

 Heiner Pfrommer Head of the Department for Labor, Youth and Social Issues

in the County of Ludwigsburg, Germany

 Heintze Judith

District youth Social Worker in the County of Ludwigsburg- Germany

 Joris Hoekstra Head of UPLIFT ORG

research team in Amsterdam, The Netherlands

 Neil Tubbing Strategic Policy Advisor

Immigration and Public Affairs department city of Amsterdam

 Tom van Benthem Strategic Policy Advisor

Public health department, city of Amsterdam

היי, אני "החץ האסטרטגי" ואסייע לך להתמצא לאורך המסמך, בשאלת השאלות הנכונות, בחידוד התובנות ובמתן הסברים נוספים לקריאה במידת הצורך. במילים אחרות - אני כאן בשבילך!

אז אחרי שסקרנו קצת רקע, החלקים שלפניך מהווים מדריך יישומי המורכב ממספר מודלים וכלים שנועדו לסייע לך בקידום חשיבה תכנונית ומדיניות צעירים ברשות המקומית.

שלב 1: למה לנו צעירים עכשיו?

מיפוי מוטיבציות לעיסוק בתחום

ניתן לזהות הבדלים בסוגי המוטיבציות של הרשות לעיסוק עם אוכלוסיית הצעירים. המוטיבציה מצד רשויות לגיבוש מדיניות ספציפית לאוכלוסיית הצעירים משתנה מרשות לרשות אל מול מאפייניה, וזו בהתאמה משפיעה על אפיון קהל היעד. לדוגמא: רשות הסובלת מתופעה של רמת שכר נמוכה של האוכלוסייה תבצע פעולות מגוונות אל מול אוכלוסיית הצעירים בעיר והמרחב העירוני כדי להעלות את רמת השכר.

אחת הפעולות האפשריות למשל היא הגדרה של צעירי הרשות כקבוצה במיקוד רשותי ויצירת תכניות התערבות מגוונות בתחום (עידוד יציאה לאקדמיה, הנגשה של קורסים מקצועיים, סיוע בהשמה מקצועית למשרות חדשות, תכניות העצמה ועוד) לצד פעולות למשיכת חברות עיסוקיות, מעסיקים ואקדמיה לאזור הרשות.

להלן מספר דוגמאות למוטיבציות אפשריות:

1

שירות לאוכלוסייה "שלנו"

הסתכלות על צעירי העיר מתוך מוטיבציה לקדם אותם. מוטיבציה זו נובעת ממחויבות לתושב הצעיר כחלק מהשקעה מרובת שנים של הרשות שהחלה עוד מהיותו פעוט הפוקד את מרכזי 'טיפת החלב' ודרך מערכות החינוך השונות. מכאן שהרצון להשקיע בצעיר נוגע להתייחסות אליו כחלק מהמשך של תהליכים עם רצף חינוכי רשותי. מוטיבציה זו מתמקדת בפרט ובשאיפה לקדם אותו בהיבטים תעסוקתיים וחברתיים לצד הרצון להגביר את תחושת השייכות למקום וסיוע בעיצוב זהותו האישית.

2

משיכת אוכלוסיות שקשורות ל'הצעה' ולמיתוג העיר

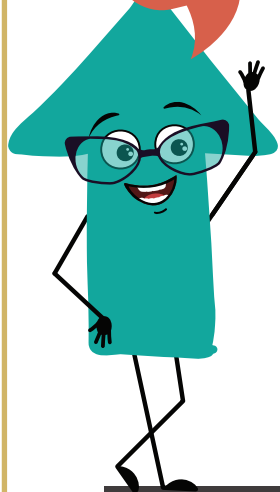
הגירה חיובית / בלימה של הגירה שלילית של צעירים המובילה למגוון פעולות להפיכת העיר ל'ידידותית לצעירים'.

מטרות אלו עשויות להתבטא באמצעות היבטים של שירותים, תרבות, אפשרויות תעסוקה וכדומה, לצד פרקטיקות של חיזוק תחושת השייכות של הצעירים למקום.

3

פיתוח כלכלי

הסתכלות על אוכלוסיית הצעירים כמנוע צמיחה כלכלי משמעותי לעיר, כך שהרשות רואה באוכלוסיית הצעירים כקבוצה יצרנית וצרכנית הממעטת בהסתמכות על שירותי רווחה. הגדלת ריכוז הצעירים בעיר יהווה קרקע לצמיחת שירותים נוספים, מקומות תעסוקה מגוונים, רכישת דירות, הצמחה של יזמות עסקית מקומית והורדת אחוז הנתמכים בשירותי הרווחה ברשות.

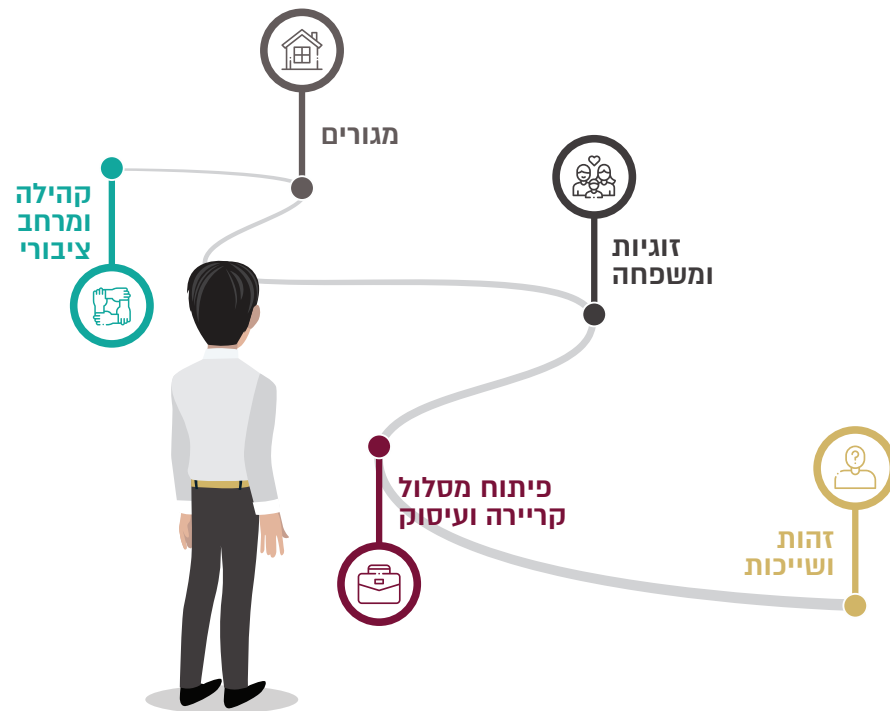
שלב 2: מי הצעירים שלנו?

הגדרת קהלי יעד

לאחר הבנת המוטיבציה הרשותית ותיקופה בנתונים רשותיים יש לבחון ולהגדיר בהתאמה את קהלי היעד של תחום הצעירים. הגדרת קהל היעד משתנה מרשות לרשות בעקבות המוטיבציה הרשותית וכן לאור מאפיינים חברתיים, כלכליים, גאוגרפים ודמוגרפים של היישוב.

נהוג להגדיר את קהלי היעד ברשויות המקומיות באמצעות שתי דרכים נפוצות:

- לפי צמתי חיים (בחירת מסלול קריירה, זוגיות, בחירת מקום מגורים וכו'). ראה מפה מצורפת.
- בהתאם לתקופות חיים (חיילים / בוגרי תיכון, מסיימי שירות לאומי / צבאי / סטודנטים, הורים צעירים וכו').

ישנן חלוקות קהלי יעד נוספות הנשענות באופן מובהק על פילוח קהל יעד בהתאם למוטיבציה הרשותית לקידום תחום הצעירים. כך למשל שאיפה לעודד הגירה חיובית עשויה לגרום למיקוד בקהל יעד של סטודנטים הלומדים בעיר, או שמא מוטיבציה לפיתוח כלכלי תוביל לבחירה להתמקד בתמרוץ וסיוע ליזמים מקומיים. כמו כן ניתן לבחור בקהל היעד של צעירים בני המקום (צעירים שגדלו ברשות בילדותם) מתוך מוטיבציה לשמר אותם ברשות.

אף על פי כן, אחת הדרכים הפשוטות ביותר להבנת נקודות החיכוך עם אוכלוסיית היעד מתקיימת אל מול "הצמתים" - צמתי הבחירה המרכזיים של הצעיר. כאמור הצמתים הללו הם מהותיים להמשך חייו הבוגרים של הצעיר ומהווים מרחב משמעותי להתערבויות שונות לקידום הצעיר ולקידום אוכלוסיית הצעירים ככלל ברשות.

שלב 3: מיכוי המצב הקיים - היכן אנו נמצאים?

מקמו את הרשות שלכם ב'מודל הקומות'

במהלך המסמך תפגשו מספר מודלים ייחודיים שנועדו לסייע לרשות המקומית למקם את עצמה על רצף תכנוני, המורכב ממגוון היבטים ישומיים.

לטובת מסמך זה פותח מודל ייחודי לבחינת מדיניות צעירים רשותית - 'מודל הקומות' למדיניות צעירים ברשות מקומית.

במודל 5 קומות, כאשר כל קומה מתארת רמה תכנונית מסויימת המאופיינת ברמת תשומות ארגוניות, סדרי עדיפויות, מיצוב תחום הצעירים ברשות וצורת הפעלה שונה.

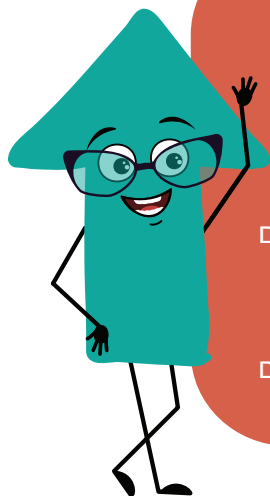
המודל נכתב לאור סקירה ואפיון של רשויות מקומיות בארץ ובעולם, היועצויות עם מומחים והמשגת הרמות השונות של הרשויות המקומיות בסוגיית הובלת מדיניות צעירים רשותית.

אז שנתחיל?

'מודל הקומות' שלפניך מהווה כלי פשוט שיסייע לך למקם את רמת מדיניות הצעירים ברשות שלך וכן להבין רמות תכנוניות נוספות שאליהן היא יכולה להתקדם.

להלן מספר שאלות שיוכלו לסייע לך להבין באיזו קומה תחום הצעירים ברשות שלך נמצא:

- האם השירותים שהרשות נותנת היום הם שירותים הממוקדים בפרט בלבד או שלצידם קיימות גם פלטפורמות לעידוד עשייה ומעורבות של צעירים?
- האם יש שיתופי פעולה סביב תחום הצעירים? עם אילו גופים וארגונים ישנם שיתופי פעולה? האם ישנם תהליכי שיתוף מובנים בהם הצעירים לוקחים חלק בקבלת החלטות לגבי התחום?
- באיזה צמתים תכנוניים של הרשות המקומית יחידת / מרכז הצעירים שותף, אם בכלל?
- האם מרכז / יחידת הצעירים מקבלת פניות מצד מחלקות ואגפים אחרים מהרשות לקחת חלק בתהליכים מקבילים מתוקף תפקידם, מומחיותם וניסיונם עם אוכלוסיית היעד?

מודל הקומות בקידום מדיניות צעירים רשותית

מודל זה מיועד לבדל תפיסות ואסטרטגיות השפעה של רשות מקומית: ככל שהרשות נמצאת במקום גבוה יותר במדרג הקומות, כך עולה רמת הפעולות האסטרטגיות שלה בתחום הצעירים בפרט ובמכלול ההיבטים הרשותיים.

01

קומה ראשונה

מרכז צעירים כנותן שירותים לקהל הצעירים ברשות

תפיסת ההשפעה על צעירים ממוקדת בחיזוק ובתמיכה של הפרט. פיתוח והפעלה של שירותים ייעודיים לצעירים ממגוון רקעים ואוכלוסיות בתחומים שונים כמו: תרבות פנאי, הכוונת קריירה ואקדמיה, תעסוקה, הורות צעירה וכדומה. מרכז הצעירים מהווה "one stop shop" עבור הצעירים ברשות. משמע, המרכז מהווה מרכז שירותים כוללני לצרכי הצעיר ובו הוא יכול למצוא את שירותי הפרט שהרשות מייצרת עבורו.

000

קומת קרקע

ללא פעילות מובחנת

בנקודה זו מצויות רשויות בהן אין התייחסות מובחנת לקהל הצעירים מלבד שירותים כלליים הניתנים מתוקף היות הצעיר תושב ברשות.

02

קומה שניה

ניהול תחום צעירים

ברמה זו, ישנה יציאה מגבולות המרכז- במובן המהותי, המביאה איתה תפיסה קהילתית. למעשה תחום הצעירים יוצא מפונקציית השירותים לפרט ופועל לבינוי קהילות צעירים, הגדלת מעורבות צעירים בקהילה ובמרחב העירוני, וכן עבודה עם ארגוני מגזר שלישי לצעירים וקהילות קיימות. שני נדבכים נוספים המתרחשים במעבר לקומה השנייה הינם:

- מעבר מתפיסה של מתן שירותים לצעירים לתפיסה של בנייה ויצירת פלטפורמות למעורבות והשפעה של צעירים ברשות לצד מתן השירותים.
- מעבר מפעולה כמרכז בודד / עצמאי לגישה של תכלול רשת מענים ופלטפורמות ברמת היישוב. ברשויות הנמצאות בקומה השנייה ניתן להבחין בשיתופי פעולה בין יחידות מגוונות ברשות כמו מחלקות תרבות, נוער, קהילה וכדומה ושיתופי פעולה עם ארגוני חברתיים ומגוון תוכניות ופרויקטים המתקיימים ברשות ומיועדים לצעירים.

03

קומה שלישית

יחידת הצעירים כמומחית רשותית

כאן יחידת הצעירים ממוצבת באופן משמעותי ברשות והיא נתפסת כמומחית תוכן לתחום הצעירים. היחידה נמצאת בצמתי החלטה וחשיבה אסטרטגית רשותית כמו למשל בתהליך של תכנון שכונה חדשה / פארק, תחבורה ציבורית בעיר, מפרט תרבות וכדומה. להבדיל ממרכז צעירים, יחידת צעירים אינה מפעילה רק מרכזים ושירותים אלא היא בעלת המנדט לעיסוק וקידום כלל ההיבטים (בשאיפה) הנוגעים לאוכלוסיית הצעירים.

רשויות בקומה זו, מחזיקות במשאבים משמעותיים רלוונטיים ליחידות מטה כמו בסיס נתונים נרחב, ידע לגבי מיפוי והבנת הצרכים של קהל היעד וגישה ישירה לצעירים עצמם. כמו כן, יחידת הצעירים מעורבת בפורומים רבים ומשמעותיים ועובדת בצורה רוחבית אל מול הנהלת הרשות וארגונים נוספים כמו חברה כלכלית, מרכזי תעסוקה ועוד. יש לציין כי מנגנון ההפעלה משתנה בין רשות לרשות.

04

קומה רביעית

תחום הצעירים כנושא אסטרטגי רשותי

בקומה הגבוהה ביותר, תחום הצעירים מסומן על ידי הנהלת הרשות כתחום שקידומו נמצא בעדיפות עליונה, ומשאבים משמעותיים מופנים אליו. לרוב, לאחר בחירת התחום כנושא המצוי במוקד סדר היום העירוני, יחל מהלך של תכנון אסטרטגי המערב חלק נכבד מהאגפים הרשותיים, מעין 'שולחן עגול' רשותי לנושא הצעירים. בקומה הנוכחית, יחידת הצעירים משמשת כאינטגרטור המוביל של גיבוש התוכנית האסטרטגית וביישומה.

שימו לב ❤️: במרבית המקרים הרשות לא תישאר בקומה הרביעית לאורך זמן, שכן מטבע הדברים לאחר שנה-שלוש שנים המיקוד האסטרטגי יעבור לתחום או נושא אחר. לאחר הירידה בסדרי העדיפויות לרוב יחידת הצעירים תחזור לקומה השלישית, משום שסדרי העדיפויות הרשותיים משתנים אך התשתיות הארגוניות והמיצוב של יחידת הצעירים כתוצאה מהמהלך נשאר.

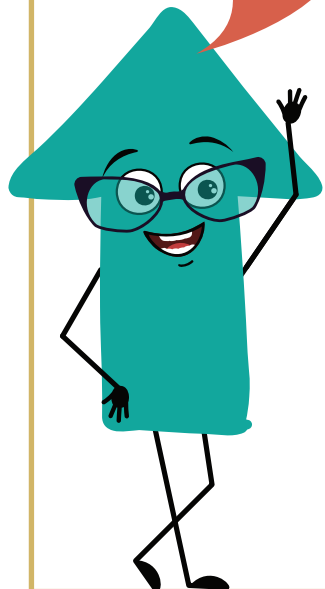
פיתוח האסטרטגיה נועד במידה רבה לגשר על הפער ולעלות את הרשות המקומית לקומה הרצויה. לאחר שזיהינו את המוטיבציות הרשותיות להגדרת קהלי היעד, אפיינו אותם, מיפינו את הקומה התכנונית של הרשות כיום וזיהינו את הקומה הרצויה שאליה נרצה להגיע נמשיך למיפוי הפוזיציות השונות בהן הרשות המקומית יכולה להתמקם בהפעלת תכנית או פרויקט.

שים לב!

אין מניעה של רשות לעבור מקומה 0 ישירות לקומה 2 או 3.

עוד חשוב לציין שרשויות הנמצאות בקומה מסוימת ימשיכו להפעיל שירותים המאופיינים בקומות נמוכות יותר.

לדוגמא רשות בקומה 3, הנתפסת כמומחית רשותית, עדיין תפעיל שירותים קהילתיים ושירותים הממוקדים בפרט (שירותים המאופיינים את קומות 1,2).

מטריצת הפוזיציות של רשויות מול קהל היעד ושחקנים נוספים בשדה

לאחר שניסחנו את התוצאות המיוחלות במציאות, כעת נבקש לעסוק בפוזיציות השונות ביניהן רשויות יכולות לנוע ולהתמקם במהלכים ובפרויקטים שונים.

בחלק זה נעמיד לפניכם את מטריצת הפוזיציות הרשותיות מול קהל הצעירים במרחב המוניציפלי.

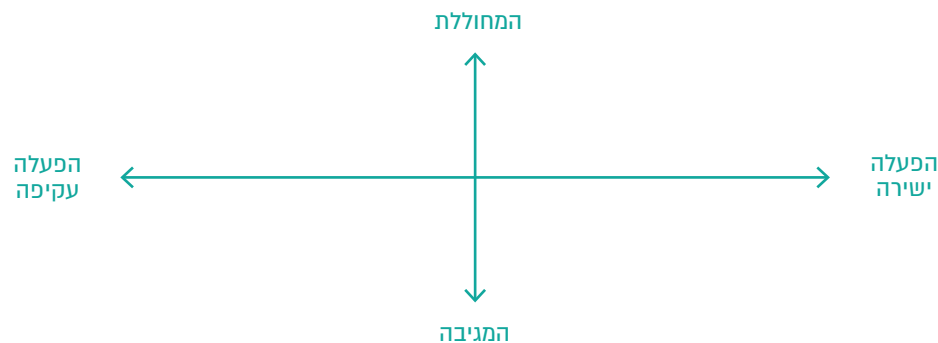
ישנן מגוון פוזיציות שבהן רשות יכולה לבחור כדי לקדם את תחום הצעירים במהלכים, תכניות ופרויקטים שונים, שכן הרשות פועלת בתוך שדה שקיימים בו שחקנים נוספים וביניהם: יחידות רשותיות אחרות, תאגידים רשותיים (חברה כלכלית, מתנ"ס), ארגוני חברה אזרחית, התארגנויות תושבים וקהילות מקומיות.

הפוזיציות של הרשות מתייחסות למדיניות ההפעלה של רשות מקומית בפרויקט / תכנית מסוימת כאשר היא מעוניינת לקדם יעדים ותוצאות. שימו לב כי הרשות המקומית יכולה להחזיק במספר פוזיציות ואפילו בכלל בעת ובעונה אחת.

הפוזיציות נועדו לאפשר לנו להתבונן על הצורה בה אנו מנהלים פרויקטים ותכניות וכן לבחור ולבחון עמדות ניהוליות נוספות.

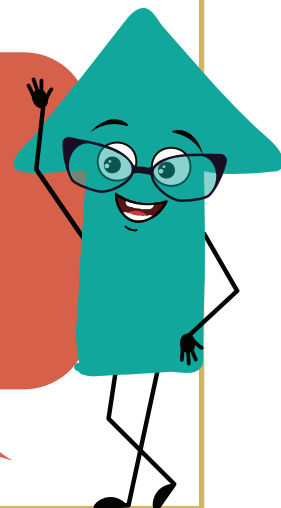
המטריצה הבאה מחולקת על פי שני צירים:

- **ציר ה-Y** - הציר היזמי המשקף את הרצף היזמי בין תגובתיות לחוללות - יזימה.
- **ציר ה-X** - ציר היישום המשקף את הרצף היישומי בין רשות שהיא המבצעת ומפעילה שירותים בצורה ישירה לבין רשות שאינה מפעילה שירותים באופן ישיר אלא משתמשת בגופי עזר - ארגונים, ספקים, והתארגנות קהילתית - כך שהיא פועלת באופן עקיף.

חשוב להדגיש

מדובר ב"רצף" ולא התמקמות בינארית. בצורה זו בציר ה-X 'הפעלה עקיפה' ו'הפעלה ישירה' הן קצוות הרצף, רשויות בוחרות פוזיציות ביניים הנמצאות על הציר. יחס דומה יש לתת גם לציר ה-Y שבקצה אחד הרשות היא 'מחוללת' ובקצה השני הרשות 'מגיבה'.

הפעלה עקיפה

רשות הבוחרת להיות מעורבת באופן מוגבל בפרויקט מסוים בתחום הצעירים, במצב שכזה ייתכן כי הרשות אינה רואה את היתרון היחסי שלה כגוף שלטוני בהפעלת הפרויקט ואף ייתכן כי היא תופסת שהתערבותה עשויה לפגוע בו. כמו כן, ייתכן שהפרויקט אינו עומד בסדרי העדיפויות הקיימים או שאינו תומך את האסטרטגיה / המדיניות הרשותית. בהפעלה עקיפה הרשות תבחר להפעיל את השירות דרך מיקור חוץ או לחילופין הפעלה על ידי שותפים אחרים עם התערבות מינימלית מצד הרשות. חשוב לציין שלעיתים שימוש בספקים 'כמומחי תוכן' אינו משקף הפעלה עקיפה, אלא תמיכה בגופים מקצועיים והשלמת יכולות שלא קיימות ברשות.

חשוב להדגיש

לא מדובר על פוזיציה קבועה בה הרשות נוקטת בכל הפעולות בתחום הצעירים, אלא פוזיציה שהרשות בוחרת בהפעלת פרויקט או מהלך ספציפי. לדוגמא: רשות תבחר בפוזיציה מאפשרת בהפעלת 'פאב קהילתי' שמוקם על ידי קבוצת צעירים שהתאגדה, או תוביל מהלך שיתוף ציבור רחב בפוזיציה פרו אקטיבית לזיהוי והתחברות לקולות הצעירים והצרכים שלהם.

הפעלה ישירה

רשות הבוחרת להפעיל פרויקט או מהלך מסוים בעצמה.

במצב כזה הרשות רואה חשיבות בהפעלה ו'ניהול קרוב' של הפרויקט.

הפעלה ישירה תתבצע בדרך כלל כשהפרויקט קשור לנושא ליבתי שעומד בראש סדר היום / פרויקט בעל רגישויות פוליטיות / תרבותיות / לרשות המקומית יש יתרון יחסי בהפעלת השירות בעצמה.

המגיבה

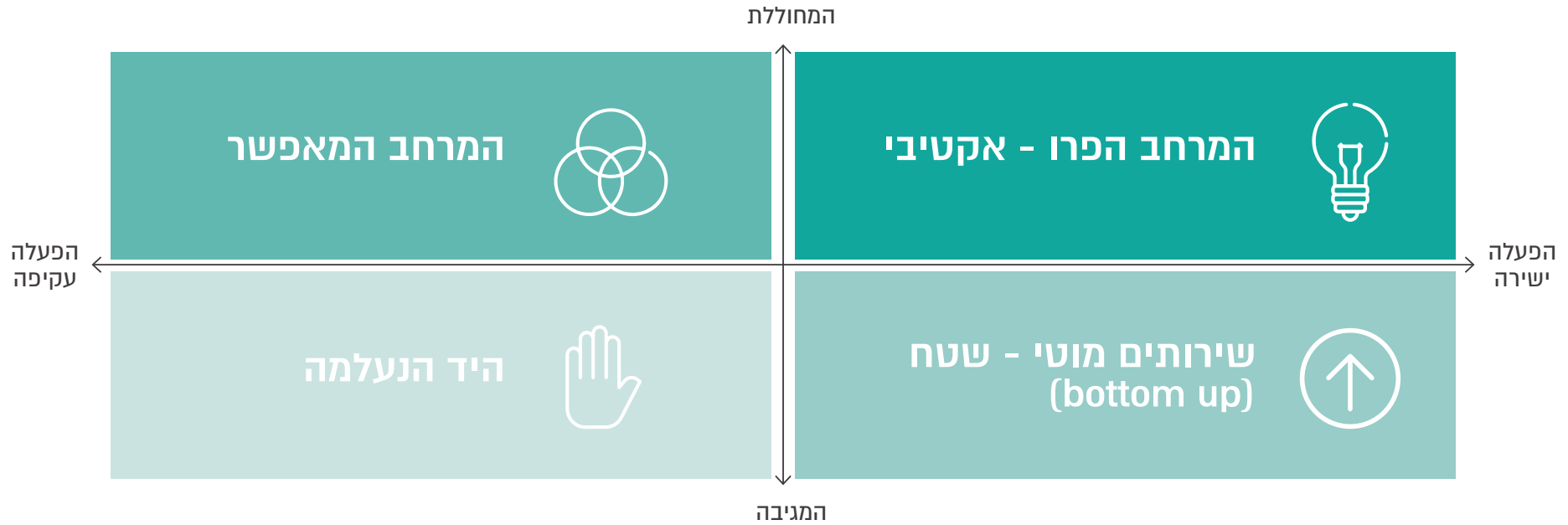
במצב זה, הרשות מגיבה לצרכים העולים מהשטח ו/או מהשלטון המרכזי ולרוב עוסקת בפעולות לטווח קצר ובעיקר בסוגיות 'בוערות'.

לדוגמא: עולה דרישה מצעירים רבים המתגוררים ברשות ליצירת תחבורה נגישה למוסדות הלימוד וכתוצאה מכך הרשות מגיבה ומייצרת שירות היסעים למוסדות אקדמאיים.

המחוללת

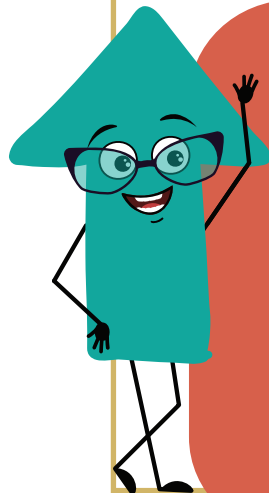
הרשות מובילה פרויקט או מהלך ספציפי בתחום הצעירים בשותפות עם שחקנים נוספים והיא אקטיבית בתמיכה ובתמרוץ ארגונים לפעול אל מול הקווים האסטרטגיים שהיא עצמה יצרה. בפרויקט שבו הרשות נמצאת בתפקיד המחוללת היא הכוח המניע של הפרויקט כולו - לרוב היא יוזמת הפרויקט, שמה את ההשקעה הראשונית ומסייעת ברתימת שותפים נוספים מהפילנתרופיה, והמגזרים העסקיים והממשלתיים לתהליך. עם זאת, אין זה אומר שהרשות המחוללת לא תבחר לבצע תהליכים משתפים המגבירים מעורבות.

שימוש נכון בטבלה מאפשר לבחון את הפוזיציה האפקטיבית ביותר לקידום פרויקט כחלק מבניית האסטרטגיה הרשותית לתחום הצעירים. ניתן לבחון את הפוזיציה הרשותית על פי המרחבים השונים (רבעים בטבלה).

להלן מספר קריטריונים שיוכלו לסייע לך בבחירת הפוזיציה הרשותית המתאימה להפעלת פרויקט או מהלך ברשות:

- מנדט שלטוני - האם מדובר בנושא בו הטיפול צריך להיות מלכתחילה במרחבי הסמכות של הרשות המקומית?
- משך הזמן - שבו נרצה להפעיל את הפרויקט, זמני או קבוע.
- משאבים - האם יש לי כרשות את המשאבים להוציא את הפרויקט לפועל, האם נדרשים משאבים משלימים: מימון, יכולות, קשרים, ניסיון, כוח אדם וכדומה.
- שחקנים נוספים - האם יש שחקנים ובעלי עניין נוספים לפרויקט שנכון שישתלבו בו?
- חשיבות פרויקט ליעד הליבה - עד כמה הפרויקט הוא ליבתי ודורש הובלה / מעורבות של הרשות?
- המחירים של הצטרפות הרשות לתכנית / פרויקט - האם ההצטרפות של הרשות עלולה לפגוע / לעכב את הפרויקט?
- כדאי לקחת בחשבון מעבר לפרמטרים את העמדה המשוערת של הצעירים ביחס למעורבות הרשות בהקשר של הפרויקט או המהלך.
- לעיתים נדמה כי צעירים אינם מזוהים עם הרשות המקומית או רואים בה כתובת או כנותנת שירותים.

המרחב המאפשר

פוזיציה זו כוללת הסתכלות סביבתית (מתוך הקשר של אקו-סיסטם), כך שהרשות היא שחקן בין שחקנים נוספים המשפיעים על תחום הצעירים - תפקידה לאפשר ולהתחבר לכוחות / ארגונים פועלים ולייצר שירותים משלימים. למעשה בפוזיציה זו הרשות היא שותפה מתוך שותפים אחרים בפרויקט. במרחב המאפשר מתקיימת ההבנה של היתרון היחסי של כל שחקן בשדה ושאיפה למקסם אותו בתיאום יחסי. פוזיציה זו תתאים לרשויות בעלות ריבוי קהילות ותתי קהילות של צעירים, ארגוני צעירים, וחברה אזרחית ענפה, הפועלים בשיתוף ובתיאום. לדוגמא: רשות המפעילה תכנית / פרויקט בתפיסת 'קוד פתוח' - הרשות היא הפלטפורמה שמסייעת ותומכת יוזמות ועשייה של צעירים ועבור צעירים, דוגמא לפלטפורמה יכולה להיות הקצאת מבני ציבור לטובת יוזמות או פעילות קהילתית. למעשה, במרחב זה הרשות מייצרת מסגרות מגוונות שמאפשרות לצעירים / ארגונים כלים ליצור וליזום בעצמם. לעיתים בפוזיציה זו הרשות תמלא תפקיד חלקי בפרויקט למשל: רגולציה ופיקוח על הפרויקט, מימון חלקי, מתן משאבים כמו מבני ציבור לטובת הפרויקט וכדומה.

היד הנעלמה

הרשות תבחר בפוזיציה זו לרוב כאשר אין לה אינטרס או יתרון יחסי בהפעלה השירות הפרויקט וכאשר הוא אינו נתפס כאמצעי להגשמת יעדים ולקידום האסטרטגיה הרשותית. כמו כן, ישנם מצבים שבהם יתכן כי בשדה ישנם שחקנים אחרים המקיימים פרויקטים העונים על הצורך להגשמת היעד הרשותי ולפיכך הרשות אינה מעוניינת לייצר כפילות / תחרות. ישנם מצבים שבהם הצטרפות הרשות להובלת פרויקט מסוים תעבד ואף תגרע מאיכותו מסיבות משתנות. לדוגמא, קצב עבודה שונה, הגבלות רגולטוריות ו/או משפטיות או לחלופין במרחבים אזרחיים בהם נכון שההובלה תהיה בידי הצעירים עצמם. חשוב לציין כי לעיתים לרשות נעדרים המשאבים הנדרשים כדי לתמוך בפרויקט.

המרחב הפרו-אקטיבי

מהווה פוזיציה בה הרשות בוחרת בפרויקטים שבהם יש לה יתרון יחסי מסוים בהפעלת השירותים עצמם או כשותפה מובילה בהפעלת השירות. יתרון שכזה יכול להישען על הון אנושי, מערכת קשרים, מאגר נתונים של העירייה או כל מיומנות כזו או אחרת.

הפוזיציה הפרו-אקטיבית רלוונטית לכל תהליך יזמי שהוגה הרשות אל מול בעיה / צורך שזוהה ובו היא מעוניינת לקחת חלק ביישום ופתרון הבעיה. פוזיציה זו דורשת מהרשות להשקיע לרוב תשומות ניהוליות גבוהות ולקחת האחריות והמנדט על הפרויקט.

שירותים מוטי שטח

מדובר במרחב של הצמחת שירותים שעלו מהשטח (דרך פלטפורמה שהרשות יצרה / תהליך משתף / יוזמות של תושבים וארגונים מהשדה) והרשות בוחרת לתמוך בהם ולהיות שותפה להגשמת צרכי התושבים. במקרים מסוימים הרשות תבחר להפעיל את השירות בעצמה. פוזיציה זו נבחרת לרוב כאשר יוזמת תושבים מבקשת את תמיכתה של הרשות המקומית מבחינת משאבים (כסף / מקום / כוח אדם) והרשות רואה לנכון לתמוך ולקחת חלק פעיל בהובלת המיזם.

שלב 4: "לאן אנחנו מכוונים?" הצבת יעדים רשתיים לתחום הצעירים

לאחר שבחנו את המוטיבציה הרשותית לעיסוק בצעירים, מיקדנו את אוכלוסיית היעד וזיהינו את הקומות שאליהן הרשות יכולה לטפס, נשאף לכוון את הפעולות התכנוניות שלנו להצבת יעדים לכיווני פעולה אסטרטגיים רשתיים. החלק המשמעותי ביותר בשלב זה, נוגע ליכולת להגדיר בצורה מובחנת כיצד נרצה שתיראה המציאות לאחר תהליך ההתערבות ומימוש האסטרטגיה הרשותית?

לדוגמא: רשות שהמוטיבציה שלה היא פיתוח כלכלי עשויה לבקש לשנות את המציאות באמצעות הגעה לתוצאה ומדדים הנוגעים להגדלת ממוצע ההשתכרות בקרב צעירים ברשות / הגדלת היצע המשרות לצעירים באזור הרשות / עלייה של X% בהכנסות של עסקים מקומיים וכדומה.

לטובת ניסוח מדדים נסתייע בגישת 'החשיבה התוצאתית':

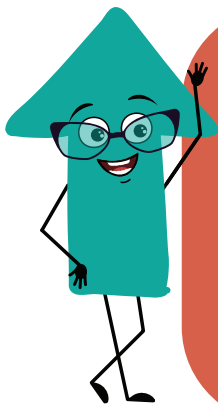
מסגרת מושגית המסייעת לתאר במתכונת ברורה, כיצד פרויקטים / תכניות התערבות ואסטרטגיות פעולה אמורות להביא להשגת התוצאות הרצויות. המודלים הללו נועדו ליצור קשר סיבתי בין תוצאות לבין פעילויות. (להרחבה על חשיבה תוצאתית וסוגי מדדים ראו נספח א' ←).

חשוב לציין

שתהליך תכנון יעדים משמעותי יעשה בתהליך רחב הכולל מיפוי צרכים, איסוף וניתוח נתונים, היוועצות עם בעלי עניין, שיתוף והיוועצות של אוכלוסיית היעד וחיבור של שותפים נוספים. לרשותכם הצעה למתודולוגיה מוכרת להצבת יעדים בשם O.K.R.

OKRs'-Objectives and Key Result (יעדים והישגי מפתח)

מתודולוגיה אפקטיבית לניהול ותכנון השמה דגש משמעותי על הגדלת היצרנות של הארגון על ידי יצירת תכנית עבודה "רזה" ומדידה. להרחבה על המתודולוגיה (נספח א')

'בנק מדדים' - דוגמאות למדדים מעולמות התוכן של צעירים

המדד	דיור	קהילה	הגירה חיובית	קריירה ותעסוקה	יזמות
 תשומות	X כספים / תקציבים שהושקעו	X שיתופי פעולה	X משרות ובעלי תפקידים הפועלים בנושא	X מתחמי עבודה משותפים שנפתחו	X יועצים ומנטורים מתנדבים
	X תכניות שנכתבו	X מעורבים בתהליכי שיתוף ציבור	X פגישות ודיונים בנושא	הקמת תחום קידום עסקים וקריירה רשותי	X שיתופי פעולה עם מגזר עסקי
 תפוקות	X צעירים שקיבלו ייעוץ משפטי בחוזה דירה	X אירועים קהילתיים שהתקיימו במרחב הציבורי	X קמפיינים שבוצעו למיתוג המרחב	X קורסים וייעוצי קריירה שבוצעו השנה	X יוזמות שקיבלו ליווי / ייעוץ מהרשות
	X צעירים שעברו לשכונה Y בשנה האחרונה	X יוזמות קהילתיות שנוצרו בשנה האחרונה	X הטבות / תמריצים שניתנו לצעירים חוזרים	X ירידי תעסוקה שבוצעו	X תכניות יזמות שנפתחו ברשות
	X פרויקטים של דיור משותף לצעירים בעיר	X שכונות המאוגדות על ידי וועד שכונתי / התארגנות תושבים / וועדי בניין	X גרעיני משימה שבחרו לגור ברשות	X משתתפים בשירותי קריירה של הרשות	
 תוצאות	ירידה של X% בתלונות על ניצול בשכירות / חוזה מנצל	מדד הקהילתיות - החברה למתנ"סים- משמעותיות, שייכות, חיבוריות, אמון והדדיות, פעולה קולקטיבית, מחויבות	עלייה של X% בקרב הצעירים ברשות	עלייה של X% בממוצע השכר של צעירים ברשות	X עסקים חדשים שנפתחו
	ירידה של X% בממוצע שכר הדירה לצעירים בשכונה Y	X עסקים הנותנים שירותים לצעירים שנפתחו בשכונה Y	X% מילדי היישוב שבחרו לחזור לגור במקום הולדתם	עלייה של X% בקרב מסיימי תואר ראשון ושני מהרשות	עלייה באחוז היוזמות העסקית / חברתית בקרב צעירי הרשות
				ירידה של אחוז האבטלה ברשות	

בנק הפרקטיקות לקידום מדיניות צעירים - לפי נושאים ותחומים

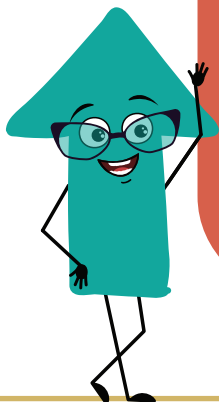
לאחר שענינו על השאלות המהותיות והבנו את הפוזיציות השונות שהרשות יכולה לפעול בהן, איגדנו כאן אוסף של פרקטיקות ודוגמאות למנגנונים ותשתיות לקידום מדיניות צעירים ברשויות מקומיות בארץ ובעולם. הפרקטיקות מחולקות על פי סוגי תשתיות ומנגנונים: מידע ונתונים, שיתוף ציבור, הגעה לאוכלוסיית היעד והנגשת מענים, תשתיות לפיתוח אקוסיסטם, משילות משלבת.

הפרקטיקות מחולקות לכרטיסיות ובכל כרטיסיה מצויינים שם הפרקטיקה, הרשות ממנה למדנו את הפרקטיקה, ציון של הקומה ממודל הקומות שהפרקטיקה מתאימה אליה וכן הפוזיציה של הרשות המקומית (מתוך מודל הפוזיציות) בהפעלת הפרקטיקה.

חשוב לציין

הפרקטיקות מתייחסות למהלכים תשתיתיים ויצירת פלטפורמות ולא לתוכניות, לכן חלק משמעותי מהפרקטיקות יכול להיות רלוונטי במגוון תחומים ולא דווקא בנושא אליו הוא משויך.

במפה תוכלו לראות את הכותרות של הפרקטיקות ובלחיצה קטנה תוכלו להגיע באופן ישיר לפרקטיקה או הנושא שמעניין אתכם במיוחד.

מפת פרקטיקות

ניהול מידע ונתונים

בסיס נתונים מוניציפאלי ככלי למיצוב מומחיות רשותית

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
סקר צעירים עירוני

רשות
תל אביב-יפו

קומה / פוזיציה
3 / פרו אקטיבית

ביסוס נתונים כתשתית להתערבות עירונית

תחום
רווחה ובריאות

פרקטיקה
מוניטור הבריאות הלאומי
GGD 2020

רשות
אמסטרדם

קומה / פוזיציה
4 / פרו אקטיבית

תמצית

יחידת הצעירים בעיריית ת"א-יפו החליטה לבצע סקר צעירים עירוני רחב היקף כדי לאסוף מידע ונתונים על הצעירים בעיר בפילוחים רחבים. המידע שייאסף וינתח מהסקר יאפשר ליחידה לבצע קבלת החלטות מבוססות נתונים וכן תוכל לשמש יחידות נוספות בעירייה.

פרקטיקה זו מצד אחד מאפשרת קבלת החלטות מבוססות נתונים אך לא פחות היא ממצבת את יחידת הצעירים כגוף בעל משאבי ידע משמעותיים אודות קהל היעד ויכולה לספק מידע רלוונטי ליחידות תכנוניות שונות בעירייה.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

מדיניות מבוססת נתונים, תמונת מצב רשותית

תמצית

עיריית אמסטרדם ביצעה **תהליך מחקרי רחב היקף** סביב אוכלוסיית הצעירים, מתוך הבנה שביצוע התערבויות בתחום הבריאותי על ידי שינויי הרגלים וסיגול התנהגויות בתקופת גילאים זו היא בעלת משמעות אדירה לעתיד הבריאות של תושביה.

בתהליך המחקרי מופו צרכים ותופעות בריאותיות בקרב תושבים צעירים. כתוצאה ממצאי המחקר נוצר לוח מדדי בריאות מגוונים ותשתית רחבה של תכניות התערבות הנועדו להביא לשיפור במדדי הבריאות שנבחרו על ידי העירייה.

חשוב להדגיש שכחלק מהתהליך יתבצעו תהליכי מדידה והערכה רחבים שיבחנו את התקדמות במדדים שנקבעו.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

שיפור במדדי איכות חיים ובריאות נפשית ופיזית של צעירים

המידע העירוני כחומר גלם

תחום
דיוור

פרקטיקה
מרכז מידע להטבות בדיוור

רשות
אמסטרדם

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

העיר אמסטרדם סובלת ממצוקת דיוור משמעותית בשל מספר סיבות היסטוריות ודמוגרפיות.

לשם סיוע לתושבים בהתמודדות עם המצוקה וגישור על פערי מידע בין מחפשי דירה להיצע דירות הקיים, העירייה הקימה מרחב לשיתוף מידע דיגיטלי, להכרת ההזדמנויות השונות בתחום - החל מדיוור ציבורי, עד סיוע בשכ"ד, לצד היצע אפשרויות מגוונות של הטבות למגורים מוזלים עבור צעירים הגרים עם אנשים בגיל השלישי, בשכונות עם פליטים ועוד.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

שוק דיוור בביקוש גבוה

פלטפורמה לחיבור התנדבות ומעורבות חברתית מבוססת מאגרי נתונים

תחום

מעורבות חברתית; תעסוקה

פרקטיקה

תשתיות התנדבות
ומעורבות חברתית

רשות

דנדונג,
אוסטרליה

קומה / פוזיציה
3 / פרו אקטיבית

תמצית

בדנדונג אוסטרליה מקדמים מדיניות צעירים השואפת להגדיל את תחושת המעורבות והשייכות של צעירים למרחב בו הם חיים.

הרשות יצרה שני מאגרים משמעותיים:

- 'מאגר נכסים' - פילוח של יכולות וכשרונות של צעירים.
- 'מאגר צרכים' - צרכים חברתיים ועירוניים.

באמצעות שני המאגרים האלו נוצרה תשתית משמעותית לחיבורים ועשייה חברתית מבוססת צורך המקדמת פיתוח מיומנויות חדשות בקרב צעירים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

בניית זהות מקומית; הכנסה למעגל התעסוקה

מיפוי צעירים רשותי על פי עקרון 'הרמזור'

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
בניית מאגר מידע בעקרון 'הרמזור'
לטובת ניטור קבוצת ה-30% של
הצעירים המרוחקים

רשות
ירוחם

קומה / פוזיציה
פרו / 3,4 אקטיבית

תמצית

אחת התשתיות המרכזיות בארגונים היום היא הרחבה וייעול של מאגרי מידע. בעיריית ירוחם, כחלק מרצון לבנות זהות מקומית וחיבור ליישוב, מועצת ירוחם הובילה מהלך שנועד למפות את "קבוצת ה-30%" - הצעירים שאינם מגיעים למרכזים ואינם נעזרים בשירותים העירוניים.

לשם כך הרשות יוצרת קשר באופן ישיר עם כלל צעירי היישוב. פעילות זו מסייעת לרשות לבחון מחדש את צרכי הצעירים והמענים המתקבלים באמצעות הרשות המקומית. על פי עקרון עבודה זה, כל צעיר ביישוב מקבל צבע המסייע בתיעוד הפעולות שנקטו למען טיפוח ושימור הצעיר:

אדום = לא נעזרים כלל בשירותי מרכז הצעירים. הרשות צריכה לחזר אחריהם.
כתום = נעזרים לפעמים וצריך להבין מדוע לא מגיעים באופן קבוע.
ירוק = מגיעים לפעילות ונעזרים בשירותים. אין צורך לפעול.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הגעה לאוכלוסיות רחוקות, שימור אוכלוסייה צעירה, בניית מסד נתונים עירוני

שיתוף ציבור

תהליכים השתתפותיים לרעיונאות וחדשנות עמידית

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה

Newcastle 150 - פלטפורמה רעיונאית
המחברת בין הרשות המקומית לצעירים
מנהיגים בארגון חברה אזרחית

רשות

ניוקאסל, אנגליה

קומה / פוזיציה

4 / מאפשרת

תמצית

דוגמא ליוזמה המאפשרת 150 צעירים בניוקאסל להמשיך מורשת מתמשכת ולעצב את עתידה של העיר. היוזמה מתרכזת סביב 'האקתון' בן 3 ימים שדן בשאלה "כיצד נבטיח שב-2032 ניוקאסל תהיה עיר אשר צעיריה יוכלו להגשים בה את שאיפותיהם והפוטנציאל הגלום בהם?"

יוזמה זו מדגימה תפיסה בה צעירי העיר נתפסו כמומחים רשותיים לסיוע בגיבוש תכנית אסטרטגית עתידית המכוונת לפיתוח וקידום צעירים. רבים מהם ביצעו מחקר בשטח, זיהו סוגיות בוערות, הגו רעיונות ופיתחו אותם לפיתרונות שהוצגו בפני הנהגת הרשות.

המיזם הוא חלק משיתוף פעולה עם Common Purpose, ארגון ששם לו למטרה לפתח מנהיגות צעירה ברחבי העולם. ראש העיר התייחס לחשיבות של שיתוף הפעולה בין העירייה לארגון, ואמר ש"הוא מאפשר לנו לעצב את מנהיגי המחר, צעירים פורצי גבולות, אשר יכולים להתמודד ולפתור את האתגרים הגדולים ביותר העומדים בפנינו".

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

גיבוש אסטרטגיה עתידית, מיפוי חלופות עתיד, רתימת שותפויות

שיתוף ציבור קהילתי

תחום
קהילה

פרקטיקה

ציבור בונה אסטרטגיה

רשות

וינה

קומה / פוזיציה

2,3 / פרו אקטיבית

תמצית

בניית אסטרטגיה עירונית מלמטה, על בסיס שיתוף ציבור רדיקלי, בני נוער וצעירים (כאמור במרבית אירופה קיים חיבור בין שתי האוכלוסיות) השתתפו, כאשר צוותי הרשות וצוותים חינוכיים הנחו את התהליך. תחילה נעשה שיתוף של בעלי עניין, הכלל את ראשי מוסדות החינוך הנשאלו שאלות כמו האם הצוות שלכם יהיה מוכן להשתתף? מה יעזור להם כדי להנחות?

1300 סדנאות נערכו במהלך קיץ 2018. כל הידע עובד ונאסף בידי גורמים בעיר (היה בסיס מתודולוגי חזק) מה שאיפשר תהליך שיתוף ציבור רחב היקף אך מצומצם בהקצאת משאבים כלכליים.

בהמשך, כמעט כל האסטרטגיה לגילאי הנוער והצעירים נבנתה בזכות המהלך.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

דרך ליצור מדיניות עירונית רלוונטית, ליצור קול בקרב אוכלוסיות מודרות וליצור רתימה של מוסדות הקהילה לאסטרטגיה, איסוף נתונים ומיפוי צרכים

שיתוף ציבור להרחבת המענים לאוכלוסיות מובחנות

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
תהליך שיתוף ציבור עירוני עם
אוכלוסיית צעירים עם מוגבלות

רשות
תל אביב-יפו

קומה / פוזיציה
פרו אקטיבית / 2,3

תמצית

יחידת הצעירים בעיריית ת"א-יפו החליטה להרחיב את קהל הנהנים הנוכחי שלה ולהגיע גם לצעירים עם מוגבלות, במטרה לפעול להשתלבותם בפעילויות מרכזי הצעירים וקידום מענים לצרכים שלהם ברמה העירונית.

לשם כך, העירייה יצאה בתהליך שיתוף ציבור בו שוחחו עם יותר מ-100 עובדי עירייה יחד עם צעירים עם מוגבלות. בתהליך מיפו את הצרכים שעולים מקהל היעד, ניתחו אתגרים מרכזיים וכן פתרונות אפשריים.

כתוצאה מתהליך השיתוף פותחו מענים המחברים לצורך וכן נעשה תהליך משמעותי ברתימת 'השטח' (עובדי עירייה ותושבים) לקראת הרחבת הפעילות בנושא.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הרחבת קהלי היעד, קידום השתלבות של אנשים עם מוגבלות, הנגשת שירותים

הנגשת מענים ושיירותים

הנגשת מערך סוציאלי מותאם

תחום
קהילה וחוסן

פרקטיקה

COVID Corner - Community
Information Centre - אתר מידע מרכז
לסיוע בקורונה

רשות
דנדונג,
אוסטרליה

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

מתוך הבנת הבדידות והקושי של צעירים בתקופת הקורונה, עריית דנדונג יצרה אתר מידע עם כתובות לסיוע עבור מנעד רחב של נושאים הקשורים למגפת הקורונה.

האתר כולל מידע עדכני בנוגע למחלה, מידע חיוני ומעשי והנחיות שונות. לצד האתר, פועל צוות עובדים סוציאליים עירוניים שזמינים לצעירים לפנייה מקוונת ופנייה ישירה.

שירות זה, מופעל מטעם העירייה ומונגש בצורה בהירה לקהל הצעירים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הנגשת מידע, תמיכה באוכלוסיות פגיעות בתקופת משבר ובאופן כללי

פתרונות דיפרנציאליים לאוכלוסיות ייחודיות

תחום
קהילה

פרקטיקה

מרכזי שירות לצעירים
ממוקד אוכלוסייה

רשות
ירושלים

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

ערים המאפיינות בהטרוגניות גבוהה של קבוצות דתיות ואתניות שונות, דורשות סיפוק מענים רגישים תרבותית וחברתית לצרכים שונים שאינם מצויים בהלימה לצרכיהם של 'הרוב' הצעיר המצוי בעיר. כדי להתמודד עם אתגר זה, מוקמים מרכזי צעירים המיועדים לאוכלוסיות מסוימות, אשר מדברים את השפה התרבותית ומחברים לצרכים המובחנים של האוכלוסייה.

בשל כך בעיר ירושלים קמו שני מרכזי צעירים שונים לחברה הערבית והחרדית אשר נועדו לתת מענה לסוגיות בוערות ולקידום מענים מותאמים.

מרכז 'תחילה' בירושלים הוקם בשנת 2018 במטרה לאפשר לצעירים וצעירות מהציבור החרדי לממש את הפוטנציאל האישי והמקצועי שלהם ובמקביל לפרנס את משפחותיהם בכבוד. המרכז פועל בתיאום מול מנהיגי הקהילות והמוסדות החינוכיים מכל קשת הציבור החרדי, כדי להעניק מענה לצרכים המיוחדים של הקהילה באופן התואם לחלוטין את השקפת עולמם.

יש לציין כי מרכזי הצעירים ברשות פתוחים ונותנים שירותים בפני כלל קבוצות הזהות והשייכות של הצעירים בעיר.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הגעה לאוכלוסיות מוחלשות, קידום קבוצות מיעוט, מענים רגישים תרבותית-חברתית

מיתוג פעילויות מכוון צעירים

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
Rebranding-מיתוג או מיתוג מחדש
של פעילויות הנוגעות לצעירים

רשות
מגוון נרחב של רשויות
מקומיות בארץ ובעולם

קומה / פוזיציה
1 / פרו אקטיבית

תמצית

כחלק מהתמודדות עם רמת אמון נמוכה אל מול הרשות המאפיינת צעירים, נעשים תהליכים של מיתוג מחדש של מרכזי צעירים ופאבים המספקים שירותים רשתיים. פרקטיקה זו דוגלת שלא לחבר בין השירותים שניתנים לצעירים לבין הרשות המקומית.

דוגמא שכיחה לפרקטיקה ניתן לראות במקרים בהם נעשה שימוש בשם שאינו מזוהה עם הרשות כגון 'פאב התחנה' (לוד) או 'פאב 40' (מ.א רמת נגב), לצד השקעת תשומות בתכנון אווירה צעירה וחדשנית במוסדות השונים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הנגשת שירותים, הגעה לאוכלוסיות צעירים חדשות, עידוד צעירים לצריכת שירותים עירוניים

מועדון הטבות עירוני

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
דיג'יטל - כרטיס לתושבי תל אביב,
המציע הטבות ומידע אישי

רשות
תל אביב-יפו

קומה / פוזיציה
3 / פרו אקטיבית

תמצית

דיג'יטל הוא מועדון הטבות עירוני המאפשר לתושב להירשם לקבל עדכונים והטבות ישירות לנייד ולמחשב על תחומי תוכן מעניינים ורלוונטיים אליו. לעירייה מתאפשר ערוץ תקשורת ישיר עם קהל היעד הרלוונטי לפי פילוחי גיל, שכונת מגורים, תחומי עניין וכן איסוף נתונים משמעותי על צריכת התושבים.

השירות אינו ייעודי לאוכלוסיית הצעירים, אך ניתן למצוא בו את אירועי יחידת הצעירים, סדנאות ושירותים. דיג'יטל מכיל בתוכו מאגר מידע האוסף נתונים עדכניים של תושבי העיר בתהליך ההרשמה כולל תחומי עניין. לצד מאגר הנתונים העירייה משתמשת בפלטפורמה כדי להיוועץ עם התושבים על תהליכים תכנוניים כמו אופן הקמה של מרכז קהילתי חדש, וכן דיג'יטל מהווה פרקטיקה משמעותית להגדלת צריכה והנגשה של שירותים עירוניים לפרטים וקהילות. דיג'יטל מכיל בתוכו שירותים ממגוון המנהלים והאגפים הרשתיים ובכך מאפשר חווית משתמש איכותית לתושב במקום אחד.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הנגשת שירותים, הנגשת זכויות, איסוף מידע

רכזי צעירים כפונקציה המגשרת בין צעירים לרשות המקומית

תחום
מעורבות חברתית

פרקטיקה
עובדי צעירים ונוער כפונקציה
המגשרת בין צעירים להנהגה מקומית

רשות
האיחוד האירופי

קומה / פוזיציה
3 / מאפשרת

תמצית

חיזוק הפונקציה של רכזי צעירים ונוער כפונקציה מגשרת בין צעירים להנהגה המקומית.

עובדי הרשות מכשירים את הצעירים לזהות בעיה ציבורית, למפות את בעלי העניין, להתחבר לשותפים ברמה המקומית ולעיתים ארצית או אירופאית, ולדעת לפנות לגופים המקצועיים והפוליטיים באופן שמניע מהלכי שינוי ויזמות ציבורית בעיר.

פרקטיקה זו מוכרת גם בארץ בחלק ממרכזי הצעירים, המנגישים ליזמים צעירים חברתיים ועסקיים פונקציות שונות בעירייה הרלוונטיות לקידום המיזם שלהם.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

פרקטיקה המייצרת מעורבות חברתית של צעירים וכן קידום של יזמות ציבורית אל מול אתגרים ציבוריים מקומיים

פלטפורמה דיגיטלית להנגשת שירותים ייעודיים לצעירים

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
מידעל'ה - פורטל מידע
לצעירים בירושלים

רשות
ירושלים

קומה / פוזיציה
2,3 / מאפשרת

תמצית

אחד מהאתגרים המרכזיים של רשויות מקומיות הוא הנגשת השירותים וההגעה לקהל היעד. בעיריית ירושלים פיתחו פורטל אינטרנטי המנגיש מידע לצעירי ירושלים והאזור בתחומי פנאי ותרבות, לימודים ואקדמיה, מלגות עירוניות, פתרונות דיור, יזמות, שירותים עירוניים - סיוע מול בירוקרטיה עירונית, שלל קורסים ופעילויות. הממשק בעל חווית משתמש ייחודית המתאימה לצעירים וכתוב בצורה מאד ידידותית ומזמינה לשיח.

הפורטל מכיל גם לוח אירועים הכולל קורסים, הכשרות ואירועי תרבות ומרכז את כל המידע הרלוונטי לצעיר ירושלמי במקום אחד.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הנגשת מידע, הגדלת מעורבות צעירים, עיר ידידותית לצעירים

הנגשת הזדמנויות ברמה אזורית

תחום
תעסוקה והכשרות

פרקטיקה

הנגשת הזדמנויות תעסוקתיות
והכשרתיות במרחב האזורי

רשות
ברימבנק,
אוסטרליה

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

יצירת כתובת ברמת הרובע המטרופוליני - שיתוף פעולה בין מלבורן למספר פרברים של העיר (ברימבנק הינה פרבר של העיר מלבורן) בתחומי הכשרה, תעסוקה ומנהיגות לצעירים.

מדובר בכתובת אחת שמתכללת או לכל הפחות שואפת לתכלל את כל מה שקורה במרחב, מבחינת מעסיקים, רשויות וחברה אזרחית שרלוונטית לצעירים.

התשתית נוצרה במסגרת 'קול קורא' למעסיקים שונים לקבלת חבילות תמרוץ שונות עבור ההצטרפות שלהם למאגר המעסיקים.

כיוון פעולה זה מפותח כדי להתמודד עם אתגר אבטלת הצעירים באזור.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הנגשת הזדמנויות לצעירים באמצעות שיתופי פעולה איזוריים

הקלות מס לתיעדוף צעירים

תחום
דיוך

פרקטיקה

Rates Remissions

רשות
וולינגטון,
ניו זילנד

קומה / פוזיציה
3 / פרו אקטיבית

תמצית

על מנת להקל על אנשים להיות בעלים של בית משל עצמם, העירייה יצרה שורה של הקלות מס בהתאם לקריטריוני זכאות ובעדיפות לצעירים ללא נכסים קודמים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

תמרוץ ומשיכה של אוכלוסייה צעירה לעיר - 'עיר ידידותית לצעירים'

מתווה אסטרטגי לקידום תעסוקת צעירים

תחום
תעסוקה

פרקטיקה
קידום תעסוקת צעירים
2020-2023

רשות
ברצלונה, ספרד

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

עיריית ברצלונה קידמה תכנית אסטרטגית העוסקת במלחמה באבטלה וחוסר ביטחון תעסוקתי בקרב צעירים בעיר. התהליך התכנוני כלל חבילת צעדים שמטרתם לשפר את ההכנסה והידע המקצועי של צעירים ונועדה בעיקרה עבור אנשים שאיבדו לאחרונה את מקום עבודתם או לאנשים מעוטי יכולת.

הרשות החליטה לפעול בארבעה מישורים:

1. אימון (Coaching) והכוונה - אימון והדרכה של בני נוער וצעירים לגשת לשוק העבודה ולהשתפר מקצועית.
 2. הכשרות - בניית הדרכות מותאמות בדגש על דיגיטליזציה, סקטורים מתעוררים ומיומנויות העולם החדש.
 3. קידום העסקה ויזמות - סיוע בהעסקת עובדים וביצירת תשתיות לפיתוח עסקים חדשים.
 4. תשומת לב למצבים פגיעים ומסוכנים - פיתוח מענים ממוקדים לצמצום פגיעה בצעירים בשוק התעסוקה, בדגש על מקרים של אפליה וניצול.
- הרשות הציבה בפניה יעד אסטרטגי במטרה להגדיל את שירותי הטיפול והתמיכה עבור 15,000 צעירים בעיר, לצד הקצאת משאבים ובניית פלטפורמות המסייעות בהקמה של עסקים חדשים. לשם כך הוקמו תכניות תעסוקתיות ויזמיות והושקע תקציב למענקים ייעודיים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

קידום מענים תעסוקתיים לצעירים, פיתוח כלכלי עירוני

תשתיות לפיתוח אקוסיסטם

תשתיות להגברת מעורבות על ידי יצירה ותרבות מקומית

תחום
תרבות ופנאי

פרקטיקה
"תנועת תרבות" - מקרה
הבוחן של עפולה

עיריית עפולה

רשות
עפולה

קומה / פוזיציה
2 / המרחב המאפשר

תמצית

אחת הדרכים המשמעותיות לקידום מדיניות בצורה הוליסטית ורחבה היא יצירת רשת שותפויות עם ארגוני חברה אזרחית. רשויות המעוניינות לקדם בינוי קהילתי כחלק מתפיסה של יצירת מרחב עירוני המושך את אוכלוסיית הצעירים ומטיב עימה, מסייעות בארגוני חברה אזרחית המייצרים פלטפורמות ליצירת תרבות מקומית. התארגנויות של צעירים מאפשרות מעורבות ציבורית גבוהה של צעירים ויצירת מרחב תרבותי מותאם.

בעפולה למשל 'תנועת תרבות' פועלת ובונה קהילת תרבות מקומית: אומנים ופעילים שחברו יחד ליצור מוקד של תרבות ומפגש, לעבוד ולחשוב ביחד, לקדם יוזמות ואירועי תרבות, ליצור תסיסה תרבותית ואומנות במרחב הציבורי בתמיכת הרשות. שיתוף הפעולה עם הרשות מתבטא בתמיכה על ידי שימוש במבנים עירוניים ועד לתכנון פסטיבלים משותפים והפעלת גרעיני שנת שירות של התנועה אל מול צרכים עירוניים.

כך באמצעות אחריות קהילתית הם יוצרים יחדיו תנועה של התחדשות איזורית - "מלכות השוק בעפולה" הן דוגמה לתהליך כזה.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?
יצירת תרבות מקומית, מעורבות חברתית, בינוי קהילתי

הרחבת השדה ככלי לגיוון זירות השתייכות של צעירים בעיר

תחום
קהילה

פרקטיקה
הרחבת השדה דרך מועדני
ספורט עירוניים

רשות
ווילסבורג, גרמניה

קומה / פוזיציה
2,3 / מאפשרת

תמצית

אגף הצעירים בעיר ווילסבורג עסוק באתגר ההשתייכות של צעירים. האגף נשען על תפיסה שמדדי איכות החיים של צעירים וצעירות גבוהים יותר כאשר הצעיר או הצעירה מעידים על שייכות למסגרת / קהילה משמעותית. בתהליך מיפוי אגף הצעירים זיהה כי הקהילות והקבוצות הכפופות לאגף אינן מספיקות ולכן הוחלט על 'הרחבת השדה': זיהוי קבוצות שייכות נוספות במרחב העירוני ויצירת שותפויות לחיזוק תחושת השייכות והמשמעותיות של אותם הצעירים.

דוגמה לאחת השותפויות המרכזיות בתחום זה הייתה עם מועדוני הספורט בעיר. מועדוני ספורט מהווים בפועל מנגנוני השתייכות רב גילאיים - גם לאנשים שאינם ספורטאים מקצועיים. קבוצות הספורט השונות מהוות מרחבים קהילתיים וזהותיים לצעירים שמפתחים תרבות הקשורה בספורט, שכוללת התארגנות, התמחות, פנאי ונתינה לדור הצעיר.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

בינוי קהילתי, חיזוק שייכות מקומית, קידום עיר ידידותית לצעירים ומעורבות חברתית

יחידת הצעירים כמובילת יעד אסטרטגי רשות

תחום
מגננונים ותשתיות

פרקטיקה
אחריות על יעד ליבתי -
רשות

רשות
מצפה רמון

קומה / פוזיציה
3,4 / פרו אקטיבית

תמצית

יחידת הצעירים במצפה רמון בתהליך חשיבה עם שותפים ובעלי עניין, פירקו את החזון הרשותי ליעדים כמותיים וקיבלו מנדט על יעד רשותי מרכזי - יעד הצמיחה הדמוגרפית. קבלת המנדט על היעד הרשותי מיצב את יחידת הצעירים כמתכללת ושחקנית ליבה בצמיחה הדמוגרפית של היישוב.

היחידה עסקה ב"יבוא" צעירים לרשות והקמת פלטפורמות רלוונטיות למשיכת צעירים כולל שותפות בהקמת שכונות ופתרונות מגורים ייחודיים. כתוצאה מהתהליך פותחו פרויקטים תשתיתיים מגוונים שחלקם אף מצויים בהמשך המסמך.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

מיצוב יחידת הצעירים ברשות המקומית, הפיכת תחום הצעירים לתחום מהותי ואסטרטגי ברשות

שימוש ב'מוסדות עוגן' מקומיים לקידום צעירים מקומיים

תחום
מגננונים ותשתיות

פרקטיקה
שימוש במוסדות עוגן

רשות
Rochester

קומה / פוזיציה
3 / מאפשרת

תמצית

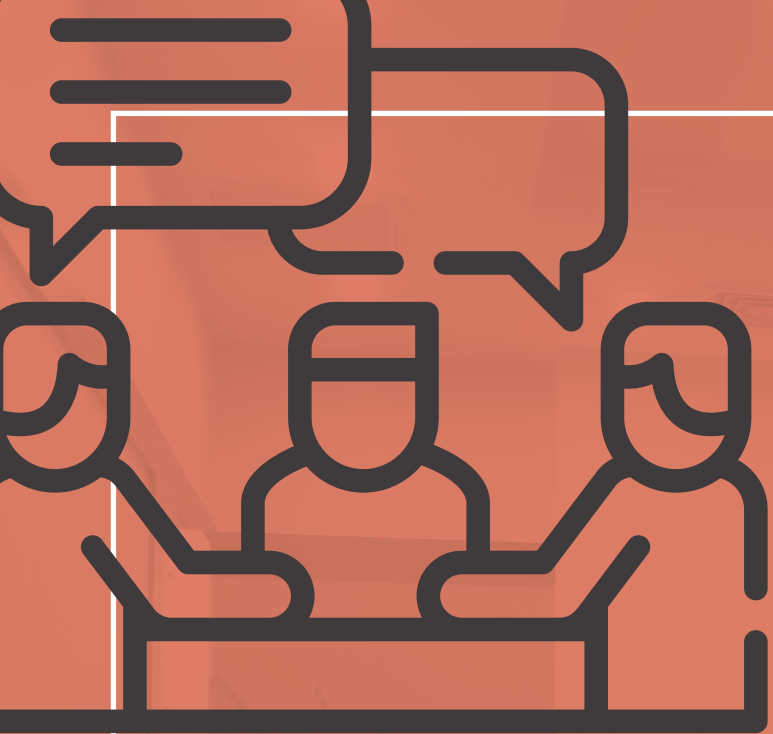
פרקטיקה משמעותית לשימור צעירים היא הגברת המעורבות של מוסדות עוגן מקומיים בחיי הצעירים באמצעות שיתופי פעולה רשותיים. מוסד העוגן הנבחר בעיר Rochester, אשר ב-Minnesota היה המרכז הרפואי Mayo Clinic.

מדובר בשיתוף פעולה שנוצר בין הסקטור הפרטי לבין גופים מוניציפליים, והוביל לבניית תכנית כלכלית רב שנתית הכוללת שדרוג במספר תחומים וביניהם הקצאת קרקעות בשטח המרכז הרפואי Mayo לטובת הקמת Hubs המיועדים ליזמים צעירים בתחומי הביוטכנולוגיה ותעשיית התרופות.

השלכות בולטות נוספות של המיזם המשותף הן השקעה במוסדות והקמת מתחמי בילוי שוקקים, כחלק מתהליך הפיכת העיר לאטרקטיבית יותר עבור הצעירים. שיתוף פעולה של העיר עם מוסד עוגן כמו ארגון רפואי מוביל, עשוי להוות גורם משמעותי במניעת עזיבתם של צעירים מוכשרים לאחר שרכשו השכלה באוניברסיטה ובמכללות השונות בעיר וזוכים למקורות פרנסה ובילוי חדשים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

שימור אוכלוסייה צעירה, עידוד הגירה חיובית לעיר

משילות משולבת (Collective) (Governance)

כח משימה רב-מגזרי לעיצוב מדיניות

תחום
קהילה ומעורבות חברתית

פרקטיקה
כוחות משימה רב-מגזריים להרחבת היצע דיור לצעירים

רשות
אמסטרדם, הולנד

קומה / פוזיציה
2,3 / מאפשרת

תמצית

שיתוף פעולה של העירייה עם מכון המחקר Uplift הוביל להקמת כוח משימה רב-מגזרי אשר כלל צעירים, ארגוני חברה אזרחית ובעלי תפקידים ברשות. כוח משימה זה קידם מדיניות עירונית חדשה אשר הרחיבה את היצע הדיור על ידי פתרונות דיור יצירתיים כגון: welive - דיור משותף, תשתיות לשיתוף במידע וכו'. הפרקטיקה של צוותי / כוחות משימה הינה פרקטיקה המאפשרת קידום מענים חדשניים בשדות מורכבים.

הפרקטיקה מסייעת בהרחבת נקודות מבט שונות, הגברת החדשנות, רתימת שותפים, יצירת רציפות והגדלת גמישות. במתכונת זו הוקמו באמסטרדם מספר כוחות משימה מסביב לשכונות שונות בעיר.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

קידום שותפויות, בינוי קהילתי, קידום עיר ידידותית לצעירים ומעורבות חברתית

חיזוק הנהגה פוליטית צעירה לקידום מדיניות עירונית

תחום
תרבות ופנאי

פרקטיקה
מודל "ראש העיר של הלילה" של אמסטרדם

רשות
אמסטרדם, הולנד

קומה / פוזיציה
4 / מוטה שטח

תמצית

בעיר אמסטרדם החל משנת 2002 מכהן ראש העיר של הלילה. ראש העיר של הלילה היא דוגמה ייחודית לקידום 'סדר היום' של תחום הצעירים והתרבות על ידי יצירת מוסד פוליטי חדש הממצב את התחום. תפקיד התנדבותי זה נוסד כתוצאה מהתארגנות של קבוצת פעילי תרבות מקומיים מהתארגנותה של קבוצת פעילי תרבות מקומיים לצורך במיצוב תרבות הלילה של אמסטרדם.

ראש העיר של הלילה נבחר על ידי תושבי העיר בבחירות המפוקחות על ידי ועדה מיוחדת של העירייה. מתפקידיו: לייעץ לראש העיר באמסטרדם, לייעץ לחברי מועצת העיר ולקחת חלק משמעותי בתהליכי גיבוש מדיניות בתחומים עקיפים וישירים הנוגעים לחיי הלילה בעיר.

החל משנת 2014 ראש העיר של הלילה עומד בראש קרן עצמאית - N8BM ADDAM המחויבת לשימור מוסד ראש העיר של הלילה ולפעול לקידום ותחזוק תרבות חיי הלילה בעיר.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

יצירת תרבות מקומית, מעורבות חברתית, בינוי קהילתי

הגדרת גורם מוביל לקידום סדר יום ציבורי בנושא הצעירים

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
הגדרת מחזיק / ת' תיק
צעירים' במועצת העיר

רשות
כללי

קומה / פוזיציה
3 / פרו אקטיבית

תמצית

ברשויות מקומיות רבות אחת הפרקטיקות שמאפשרות לקדם על סדר היום הרשותי את תחום הצעירים היא דחיפה למינוי פוליטי של 'מחזיק / ת תיק צעירים', קרי חבר / ת מועצה שתקדם מדיניות צעירים ברשות וכן תמצב את התחום.

כלי נוסף הוא בנייה של ועדת צעירים רשותית שמלווה את היחידה.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

מיצוב תחום הצעירים ברשות המקומית, קידום התחום בנושא אסטרטגי

רכזי צעירים ישוביים

תחום
מעורבות חברתית; מנגנונים
ותשתיות

פרקטיקה
רכז צעירים יישובי -
'מלגאי פיס'

רשות
מרכז המועצות האזוריות
/ רשויות במרחב הכפרי

קומה / פוזיציה
2,3 / פרו אקטיבית

תמצית

'מלגאי פיס' ברשויות המקומיות הינה תוצאה של שותפות בין מפעל הפיס לבין הרשויות המקומיות, בהן במימון משותף הרשות המקומית ומפעל הפיס מחלקים מלגות בסדר גודל של 10,000 ש"ח לשנה.

מועצות אזוריות רבות הטמיעו פרקטיקה בה הגדירו את 'מלגאי הפיס' של המועצה כרכזי צעירים ביישובים שלהם. למלגאי יש הגדרת תפקיד ברורה. הוא נדרש לבצע מיפוי עדכני של הצעירים ביישוב, להוביל תהליכים אל מול היישוב ועוד.

הפעולה עם מלגאים דווקא במועצה מהווה יתרון לאור האתגר של הפיזור הגאוגרפי והשלטון הדו רובדי. המציאות שבה גוף הצעירים הרשותי מייצר נקודות מגע עם אנשים בכל יישוב ויישוב מאפשרת לפתח תשתיות 'אד הוקיות' מול הוועדים המקומיים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הגדלת מעורבות צעירים, הרחבת כריסת המענים במועצה

בניית תכנית אסטרטגית בשיתוף צעירים

תחום
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
תכנית אסטרטגית משתפת
צעירים בעיר רהט

רשות
רהט

קומה / פוזיציה
פרו אקטיבית / 2,3

תמצית

רשויות רבות מקדמות תוכניות אסטרטגיות בנושאים שונים. בעריית רהט התבצע תהליך בשיתוף פעולה עם 'פרלמנט צעירים' הכלל שיחות עם אנשי מפתח ביישוב, ראיונות וקבוצות מיקוד.

לטובת התהליך הוקמה וועדת היגוי ששותפים בה צעירים מהעיר. גיבוש התכנית האסטרטגית העלה סוגיות, צרכים מהשטח לצד פתרונות ומאגר פרויקטים מחוברי צורך ליישום האסטרטגיה.

מתוך הבנה שלרשות אין את הכלים להוביל לבדה את התהליך האסטרטגי היא בחרה להעזר ביועץ חיצוני הן בתהליך ההיוועצות והן בגיבוש המתווה היישומי.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

מיצוב תחום הצעירים ברשות המקומית, קידום אסטרטגיה לתחום הצעירים

מקום מובנה לצעירים בסדר היום של המועצה

תחום
מעורבות חברתית;
מנגנונים ותשתיות

פרקטיקה
מועצות צעירים עירוניות
ותקציב צעירים

רשות
האיחוד האירופי

קומה / פוזיציה
פרו אקטיבית / 3

תמצית

האיחוד האירופי מעודד יצירת מועצות עירוניות כגופים מייצגים בלתי פורמליים לעיצוב מדיניות צעירים עירונית. הרשויות מזמינות את כל בעלי העניין הנוגעים לצעירים מכל הגופים בעירייה. 10-20 בעלי העניין הצעירים מהווים את האשכול הראשון של המועצה העירונית. העיריות מקצות תקציב צעירים עירוני ומועצת הצעירים ממליצה על צעדים למימוש התקציב. לרשות אפשרות לבקש תקציב נוסף מהאיחוד האירופי. הדבר החשוב הוא שצעירים יהיו ליד הרשות וייצרו אג'נדה ברמה המקומית.

זוהי פרקטיקה המייצרת מעורבות חברתית של צעירים בעיצוב מדינות והשפעה על המרחב הציבורי לצד יצירת מנגנון לקשר משמעותי עם מובילי ארגוני צעירים וקהילות.

ביטוי רחב יותר לתופעה זו באיחוד האירופי ניתן לראות בפעילות "המועצה האירופית הצעירה" ([The Young European Council](#)) - ועידה בינלאומית שנתית המאגדת צעירים הנחשפים להשמיע את קולם במדיניות ובקבלת החלטות הנוגעת לעתידם.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

מנהיגות צעירים, שיתוף בקבלת החלטות

סיכום ומבט קדימה

התפתחות תחום הצעירים ברשויות המקומיות דורש תשומת לב ניהולית ותיעודף ברמת מקבלי ההחלטות ברשות, לצד פיתוח יכולות ארגוניות ותשתיות מוניציפליות. במסמך זה ניתחנו תחילה את המוטיבציות הפוטנציאליות להשקעה בתחום הצעירים, ועודדנו אתכם לבחון היכן אתם ממוקמים ב'מודל הקומות', ומה נדרש כדי לבצע קפיצת מדרגה ברמת ההשפעה על צעירים וצעירות בעיר או ביישוב. חיזוק הצעירים ביישוב דורש לעיתים קרובות השתנות ארגונית ופיתוח יכולות חדשות. מלבד עשרות הפרקטיקות היישומיות שנסקרו במהלך המסמך, בסיכום זה בחרנו להדגיש מספר מרכיבים מרכזיים, שזוהו מתוך הידע שנאסף, אשר יוכלו להביא לקפיצת מדרגה בתחום הצעירים:

חיזוק הרצף החינוכי ברשות המקומית - ניתן להבחין בחלק מהמבנים הארגוניים של רשויות מקומיות, במבנה המזכיר על פניו את המודל האירופאי בו תחום הנוער והצעירים יושב תחת מחלקה אחת. מבנה זה חשוב לא רק בהיבט המבני אלא גם ברמת התוכן והמהות. חיבור ושיתוף פעולה הדוק בין מחלקת הנוער לצעירים עשויה לאפשר יצירת רצף חינוכי משמעותי יותר, וביצוע התערבויות בשלב מקדים עבור מניעת תופעות בלתי רצויות בקרב צעירים. על אף ותחום הנוער ותחום הצעירים הינם תחומים מובחנים, בחינתם על רצף חיים עשויה להוביל לתהליכים ארוכי טווח לקידום מוביליות חברתית, יכולת לגישור וקבלת בסיס נתונים משמעותי ותיקוף פעולות שנקטו בשלב הנוערי לאורך השנים. בחברה הערבית והחרדית חיבור זה משמעותי עוד יותר עקב המסלול הישיר בו בוגרי תיכון ממשיכים ישירות למסלולי הקריירה והלמידה השונים.

תפיסה מטרופולינית או חשיבה אזורית בפיתוח מדיניות ושירותים לצעירים - בשנים האחרונות בשדה השלטוני מתפתחות מגמות נוספות של התארגנויות אזוריות המבוססות על שותפות בין רשויות מקומיות במסגרת אשכולות אזוריים, איגודי ערים, מנגנוני תכנון וניהול ברמת המטרופולין, הקמת מרכזי תעסוקה אזוריים וכדומה. אלו עוסקים באופן מקצועי בקידום מגוון תחומים במטרה לשפר את איכות החיים ברמה האזורית. פיתוח תחום הצעירים עשוי לקבל דחיפה משמעותית במידה ויעזר במנגנונים אזוריים, שכן רשויות מקומיות יכולות להגדיל את השפעתן במידה רבה באמצעות איגום משאבים אזוריים סביב אוכלוסיית הצעירים. אלו עשויים לבוא לידי ביטוי כחלק מתכניות תעסוקה שונות, פתרונות תחבורתיים מותאמים ועוד.

פיתוח יכולות מדידה והערכה - בתחום הצעירים ברשויות המקומיות כמו גם בשדה החברתי ובשדה המוניציפלי חסרות יכולות מדידה והערכה של תכניות והתערבויות קיימות. גם כאן נדרשת עליית מדרגה ברמת המדידה והיכולת להציב מדדי תוצאה. חלק מהרשויות המבצעות מדידה מודדות תשומות ותפוקות בלבד, בעוד מרביתן נוטות שלא למדוד את התוצאות והאימפקט של התכניות בשדה (מדידת השינוי במציאות). כדי לעלות ברמת המדידה וההבנה האם התכניות משרתות את המטרות, נדרשת בניית יכולות והיכרות עם מתודולוגיות מדידה ברשויות המקומיות, הפניית משאבים ליצירת מדדים והישענות על מדדים ארציים ועולמיים מוכרים. לשלטון המרכזי והקרנות הפילנתרופיות יש תפקיד משמעותי ביצירה והנגשת המדדים הארציים ובתמיכת השדה בבניית היכולות.

פיתוח בסיס נתונים על צעירים - בשדה קיים פער משמעותי בין היכולת לאסוף מידע על בני נוער וילדים שנמצאים בתוך מערכות החינוך ונמצאים תחת "הראדר הרשומי והממשלתי" לבין הצעירים שמרביתם אינם נמצאים במסגרות של רשויות יש גישה אליהן. יתרה מזאת, בהגיעם לגיל הבגרות צעירים רבים מתנתקים ממקום ילדותם, דבר המקשה עוד יותר על היכולת של הרשות להגיע לצעיר. פיתוח בסיסי נתונים של צעירים ברשות באמצעות שיתופי פעולה עם מוסדות אקדמיים, יצירת מנגנוני תקשורת ישירים עם הצעירים, תיקוף של בסיסי נתונים של מוסדות חינוך, ביצוע מחקרים ומיפוי של הצעירים ברשות המקומית הן פרקטיקות הכרחיות כדי למצב את תחום הצעירים והבנת הדרך לפיתוח פתרונות מחוברי צורך ושטח המתכתבים עם האסטרטגיה הרשותית.

בניית מנגנונים מולטי-דיסציפלינאריים ורב מגזריים - עיר אטרקטיבית לצעירים נוצרת מחיבור בין תשתיות פיזיות והשקעה בתחומים רכים. מדיניות צעירים צריכה ללכת ביחד עם מדיניות פיתוח העיר. נדרשים כאן סנכרון ושותפות ברמת המטה לדוגמא: פיתוח תשתית תעסוקתית צריכה להגיע ביחד עם פיתוח נתיבי קריירה; פיתוח תשתיות דיור לצד פיתוח אקלים קהילתי. תהליכי הפיתוח המשותפים דורשים יצירת צוותים / שולחנות עגולים / תהליכים תכנוניים המשלבים פונקציות מטה רשותיות מגוונות תוך שילוב של בעלי עניין נוספים וביניהם חברה אזרחית, משרדי ממשלה, מגזר עסקי וכמובן תושבות ותושבים.

חידוד תפיסת השינוי הרשותית - חלק מקידום מדיניות צעירים ברשויות המקומיות דורש בניית תאוריית שינוי. ניתן לזהות בשדה היום שתי תפיסות מרכזיות: מתן שירותים אטרקטיביים ופרטניים לצעירים אל מול תפיסה של הפיכת העיר לאטרקטיבית לצעירים. היום יותר ויותר רשויות בוחרות להשקיע תשומות בתפיסה השנייה של הפיכת הרשות לאטרקטיבית וידידותית לצעירים. חידוד תפיסת השינוי דורש אפוא שינוי מערכתי בצורת ההערכות של הרשויות המקומיות, המנגנונים והתשתיות שהן למעשה ליבת מסמך זה.

תחום הצעירים במדינת ישראל מתפתח בצעדי בזק כחלק מחיזוק תודעתו של מובילי מדיניות ברשויות מקומיות ובמשלה לגבי חשיבות ההשקעה באוכלוסיית הצעירים. על מנת לייצר השפעה משמעותית ולפתח מענים למוטיבציות רשותיות שונות כמו פיתוח איכות חיי צעירים; פיתוח כלכלי; עלייה במוביליות חברתית; ושימור צעירים קיימים, על מרבית הרשויות המקומיות מוטלת המשימה לעלות קומה ברמת התכנון וההתייחסות לאוכלוסיית הצעירים.

תחום הצעירים שצמח מתוך הרשויות המקומיות והחברה האזרחית הלך והתרחב בשני העשורים האחרונים ברחבי ישראל. כיום ניתן לזהות שינוי מהפכני בתפיסת התפקיד של רשויות מקומיות על איכות החיים של תושביהן ועל ההכרה ביכולת ההשפעה האדירה שלהן הן על הפרט והן על פיתוח העיר כולה. אנו מקווים שסקירה זו תסייע בהמשך צמיחת התחום והתמקצעות הגורמים המובילים בשטח.

נספח א' - OKRS' וחשיבה תוצאתית

מהם יעדים והישגי מפתח?

ההיררכיה של המדידה:

מדדי תוצאה

→ לאן אנחנו רוצים להגיע?

מדדי תפוקה

→ מה אנחנו עושים?

ראשית, נבחין בין שלושה סוגי מדדים שונים:

מדדי תשומות המשקפים את ההשקעה שלנו בפעילות מסוימת, למעשה מהם המשאבים שהושקעו - תקציב, כוח אדם, זמן, קשרים, שותפויות וכו'.

מדדי תפוקות המשקפים את ההתקדמות בעשייה שלנו- הפעולות שביצענו. את מדדי התפוקות והתשומות לרוב אנחנו יכולים למדוד על בסיס קבוע, במשאבים פנימיים כל פרק זמן.

מדדי תוצאות המשקפים עד כמה התקדמנו לעבר המטרות שלנו. הבידול המרכזי בין מדד תפוקה למדד תוצאה הוא שבמדדי התוצאה יש מרכיב שאינו תלוי רק בנו, שכן ישנם עוד גורמים היכולים להשפיע על התוצאה המיוחלת. שימו לב - מדדי תוצאה הם מדדים שלא ניתן למדוד אותם בכל זמן נתון ולעיתים נדרש זמן משמעותי כדי לזהות שינוי במדדים אלו. יתרה מזאת, לעיתים כדי למדוד את מדדי התוצאה נדרש להשקיע תשומות ואף להיעזר במקורות חיצוניים כמו מכוני מחקר, ביצוע סקרי הערכה ושימוש במדדים מתוקפים של גופים רשמיים (משרדי ממשלה, הלמ"ס, OECD וכו').

דוגמא להמחשה:

- המוטיבציה - פיתוח כלכלי באמצעות צעירים
- קהל היעד שלנו - יזמים ובעלי עסקים צעירים
- היעד - קידום ופיתוח יזמות ועסקים צעירים
- מדדי תפוקה - 50 פגישות ייעוץ ו-10 הכשרות ליזמים שביצענו בשנה האחרונה
- מדד תוצאה - גידול של 50% בפדיון עסקים של צעירים ברשות

ה-objective, היעד, הוא ה"מה".

למעשה יעד אסטרטגי מרחיק לכת ולעיתים לא מדיד, שמדגים את הכיוון האסטרטגי אליו אנו מכוונים. ה-key results הם הישגי מפתח, ה"איך", והם כוללים את המדדים (תשומות, תפוקות ותוצאות) שיובילו להשלמת היעד הרשותי.

הישגי מפתח

יעדים

ה"איך" נדע שהצלחנו?

ה"מה" אנו רוצים?

ביטוי מוחשי של הממד הרצוי

מטרה אסטרטגית ולעיתים מרחיקת לכת

פרמטרים מדידים בלבד

מעידה על כיוון הפעולה של הארגון

תוצאות מדידות ⌚

תוצאות רצויות ✓

נספח ב' - פרקטיקות ותוכניות נוספות

פרקטיקות ותוכניות בהן נתקלנו במהלך המחקר שאינן מהוות תשתיות / מנגנונים לקידום מדיניות צעירים, אך יכולות לשמש כהשראה ולמידה

פלטפורמה ליזמות
חברתית-עסקית של
צעירים בעיר

פתרון דיור זמני
לצעירים

פרויקטי דיור
לצעירים

פלטפורמת רישות
ליוזמות צעירים

דיור חברתי

תשתיות לתרבות
בטוחה ועידוד
יוצרים מקומיים

חיזוק שכונות
על ידי הכנסת
אוכלוסייה צעירה

מערכי עבודה
סוציאלית לתמיכה
בצעירים - Reachout

רכבלית - תחבורה
נגישה

תחבורה נגישה
ומותאמת לצעירים

מנגנון להסללת
צעירים לעבודות
יציבות בתעשייה

פרויקטי דיור לצעירים

תחום
דיור

פרקטיקה

צאל"ה - צעירים אקטיביים
למען הקהילה

רשות

מצפה רמון

קומה / פוזיציה

3,4 / פרו אקטיבית

תמצית

המרה של דירות עמידר עבור סטודנטים: הרשות גייסה כספים לשיפוץ הדירות והפכה אותם לדירות סטודנטים.

כל חברי צאל"ה הם תושבים פעילים. בשכונה הוקמו ועדי בתים, בשכונה הוקמו ועדי בתים, ועדי שכונות, מתוך ההנחה שזו היא הרמה הבסיסית ביותר להיות תושב מעורב.

ככל שהתושב מעורב יותר כך רמת המחויבות והשייכות שלו למקום תגבר.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

פתרונות דיור לצעירים, משיכת אוכלוסייה צעירה

פלטפורמת רישות ליוזמות צעירים

תחום
קהילה

פרקטיקה

"הרשת באר שבע" - במה ליצירה
וליוזמות קהילתיות מקומיות

רשות

באר שבע

קומה / פוזיציה

2,3 / מאפשרת

תמצית

מודל "הרשת" פותח על ידי עמותת 'ארץ עיר' ומהווה תשתית להתארגנות צעירים עירונית שפועלת לביסוס באר שבע כאלטרנטיבה מובילה לצעירים בישראל, באמצעות רישות בין יוזמות מקומיות לצעירים אקטיביים המעוניינים ליצור בידיים את המרחב הציבורי שלהם. למעשה, "הרשת" היא דוגמא לפלטפורמה שצמחה מלמטה בגישה מאפשרת, תומכת ומייצרת יוזמות קהילתיות המפתחות תתי קהילות ועובדת בשותפות עם העירייה.

העירייה כאמור בפוזיציה מאפשרת ונעה בין תכנון משותף של פרויקטים משותפים לבין תמיכה וסיוע ביוזמות העולות מ"הרשת". יש לציין כי עד היום התפתחו עוד שתי רשתות נוספות במודל דומה: רשת של הורים צעירים בשכונת קרית אלעזר בחיפה וגם רשת צעירים במצפה רמון.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

בינוי קהילתי, קידום עיר ידידותית לצעירים ומעורבות חברתית

פלטפורמה ליזמות חברתית - עסקית של צעירים בעיר

תחום
יזמות

פרקטיקה

'עושים פה' - קהילה ליזמות
חברתית- עסקית בחיפה

רשות
חיפה

קומה / פוזיציה
2,3 / מאפשרת

תמצית

קהילת 'עושים פה' של שותפות חיפה - בוסטון ועיריית חיפה הינה קהילה של יזמים ויזמיות באקו-סיסטם החברתי - חיפאי.

עבור היזמים הוקמה פלטפורמה המחברת בין יזמות תושבים לפונקציות רלוונטיות בעירייה ובכך מגבירים מעורבות צעירים במרחב הציבורי.

קהילת היזמים החיפאית משקיעה בהכשרות נקודתיות ומתמשכות (לדוגמא - תכנית Sprint אשר ליוותה בשנים 2020-2021 מעל 20 יזמים באופן אינטנסיבי), בפעילויות רישות ובמפגשים קהילתיים פרונטליים ומקוונים.

פתרון דיור זמני לצעירים

תחום
דיור

פרקטיקה

קרני רמון - הקמת שכונת
מגורים זמנית לצעירים

רשות
מצפה רמון

קומה / פוזיציה
3,4 / פרו אקטיבית

תמצית

'קרני רמון' הינה שכונה למגורים של עד 3 שנים. זוהי שכונת מגורים לצעירים המאפשרת להם 'טעימה' משמעותית מהחיים הייחודיים במצפה רמון מתוך תקווה שתסייע לאותם הצעירים לעשות את הבחירה למעבר למגורי קבע.

אל השכונה מגישים מועמדות צעירים שרואים את עצמם חיים במצפה ובאים לבדוק את עצמם יחד עם משרה נצרכת.

שכונת המגורים היא פרקטיקה משולבת של יחידת הצעירים ואגף החינוך בעיר.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

פתרונות דיור לצעירים, משיכת אוכלוסייה צעירה

חיזוק שכונות על ידי הכנסת אוכלוסייה צעירה

תחום
דיור

פרקטיקה

הצעת שכונות באמצעות
מגוון כלים

רשות

תל אביב-יפו

קומה / פוזיציה

2,3 / פרו אקטיבית

תמצית

תמיכה ועיסוק מתמשכים בעיריית תל אביב בהנגשת שכונות ותיקות לצעירי העיר.

לשם כך העיר מחלקת עשרות [מלגות סיוע בשכר דירה](#) לצעירים הבוחרים לגור בשכונות מוחלשות מתוך תפיסה שהאוכלוסייה הצעירה 'מחייה' באופן קהילתי וכלכלי את השכונה.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

חיזוק שכונות מוחלשות, הגירה חיובית של צעירים

מערכי עבודה סוציאלית לתמיכה בצעירים - Reachout

תחום
קהילה

פרקטיקה

[Wellbeing for Life](#)

רשות

דורה, אנגליה

קומה / פוזיציה

2 / מוטי שטח

תמצית

Wellbeing for Life זו יוזמה של מועצת מחוז דורהאם באנגליה לטובת הגעה לצעירים הנמצאים באזורים מאתגרים שיש להשקיע מאמצים מיוחדים כדי להגיע אליהם (Reachout). היוזמה פועלת במתכונת של סיוע 'אחד על אחד' וכן בקבוצות תמיכה קבוצתית.

יש לציין כי ברשויות רבות באנגליה (לדוגמא: דורהאם, ברימבנק ועוד) הפוזיציה הרשותית ביחס לצעירים ממקדת אנרגיה רבה באוכלוסיות שהם על סף הרווחה. המערך הסוציאלי מתפקד במגוון רחב של פוזיציות - החל מאיתור צעירים שבתקופת בית הספר היה להם אתגר השכלתי, פעילות ברחובות בסיוע לצעירים להתארגן בנושאי דיור ותעסוקה וכד'.

בדורהאם יש תוכנית התערבות מבוססת ראיות לתמיכה במשפחות מוחלשות ברשות באמצעות תמיכה בכישורים ההוריים לצד חיזוק קשרים משפחתיים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

הגעה לאוכלוסיות מוחלשות, קידום מוביליות חברתית

דיוור חברתי

תחום
דיוור

פרקטיקה

קידום צורות דיוור לא
קונבנציונליות

רשות

דנדונג,
אוסטרליה

קומה / פוזיציה
2 / מאפשרת

תמצית

העירייה חוברת למגזר השלישי כדי לייצר מגוון של צורות חיים ופתרונות דיוור לא קונבנציונליים, מתוך רצון לקדם מעורבות חברתית לצד הרחבת מנעד אופציות המגורים לצעירים.

לפרקטיקה זו הדגמות רבות בעולם ובארץ: מגורים חנים לצעירים שבוחרים לגור עם פליטים ולסייע להם באינטגרציה; מגורים בזול או בחינם למי שגר עם זקנים בודדים; סיוע במגורים למשפחות שבוחרות לגור במבנים יעודיים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

מחסור בדיוור וחיזוק המעורבות והאמפטיה החברתית

תשתיות לתרבות בטוחה ועידוד יוצרים מקומיים

תחום
תרבות ופנאי

פרקטיקה

[FReeZA Youth Committee](#)

רשות

דנדונג - ויקטוריה
אוסטרליה

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

[FReeZA Youth Committee](#) מהווה פלטפורמה עירונית משותפת עם צעירים לטובת עידוד תרבות בטוחה הנקייה מסמים, אלכוהול ועשן. הפלטפורמה נוצרה במדינת ויקטוריה באוסטרליה ומופעלת במספר רשויות מקומיות. זו מקדמת מערך עם שורה של תכליות מקבילות - באמצעות תמיכה באירועי תרבות ומוסיקה מקומיים.

FReeZA הוקמה בשנת 1997 כדי לספק אירועי מוזיקה ותרבות במחירים נוחים ובמקומות בטוחים לאנשים צעירים ולתת לשחקנים מקומיים פיתוח והזדמנויות הופעה קבועות. הפלטפורמה מאפשרת לצעירים בגילאי 12-25 ליהנות מהופעות חיות, מסיבות ואירועי תרבות שהם נקיים מסמים, אלכוהול ועשן ובמקומות ממוקמים ובטוחים.

ערך מוסף של FReeZA בא לידי ביטוי גם בהזדמנות שהפלטפורמה מספקת עבור מוזיקאים מקומיים ואמנים מתעוררים להציג את כשרונותיהם באמצעות תחרויות ברחבי המדינה כגון הקרב השנתי של ה-FReeZA Push Start of the Bands.

הרשות מייצרת שורה של יעדי משנה באמצעות בניית הפלטפורמה - ראשית, היא מעודדת אמנים להשתפר, לעמוד בפני קהל, להופיע; בנוסף, היא מייצרת מרחבי תרבות ומוזיקה בטוחים, נקיים מאלכוהול סמים ואלמות; היא מעודדת היווצרות תרבות מקומית ופועלת באמצעות ועדות היגוי מקומיות שיוצרות את תבחיני המענקים, ומארגני האירועים זוכים לנסיון הפקתי.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

יצירת תרבות מקומית; בילוי בטוח

תחבורה נגישה ומותאמת לצעירים

תחום
תחבורה ונגישות

פרקטיקה
קווי לילה / שאטלים
לקמפוסים

רשות
כללי

קומה / פוזיציה
2 / שירותים מוטי שטח

תשתיות לתרבות בטוחה ועידוד יוצרים מקומיים

תחום
תחבורה ונגישות

פרקטיקה
פרויקט הרכבלית בחיפה

רשות
חיפה

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

הפעלת קווי לילה ושאטלים לקמפוסים ומוקדי צעירים בעיר. הקווים הייחודיים מופעלים גם בשעות יחודיות כמו סופי שבוע ושעות לילה מאוחרות תוך מתן דגש על תקופות חופשה.

קווי הלילה מופעלים על ידי משרד התחבורה וחברות התחבורה הציבורית. ישנן רשויות מקומיות אשר מפעילות בעצמן שאטלים ייחודיים למרכזים אקדמאיים עבור סטודנטים ומערך היסעים עירוני בשבתות לדוגמת **נעים בסופ"ש** - שירות הסעות הפועל באזור גוש דן ומשותף ל-6 עיריות שונות.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

משיכת אוכלוסיית יעד- 'עיר ידידותית לצעירים' מתן שירותים לאוכלוסיית הצעירים ברשות

תמצית

מערך הרכבל המסחרי הראשון בישראל המשמש ככלי תחבורה ציבורי.

כלי התחבורה מחבר בין נקודות מרכזיות בעיר ונועד במיוחד לסייע בניידות של סטודנטים בהגעה לקמפוסים השונים הפרוסים בנקודות ברחבי העיר וכן בהגעה למקומות בילוי כמו העיר התחתית.

נעשו מהלכים שיווקיים כדי להגיע לאוכלוסיית הצעירים דרך שיתופי פעולה בין העירייה למוסדות אקדמאיים שיחברו לרכבל.

בשנים הראשונות בשיתוף פעולה בין מכללת גורדון לעיריית חיפה הוסדרו נסיעות חינם לסטודנטים של המכללה ולסגל המרצים.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

משיכת אוכלוסיית יעד- 'עיר ידידותית לצעירים' מתן שירותים לאוכלוסיית הצעירים ברשות

מנגנון להסללת צעירים לעבודות יציבות בתעשייה

תחום
תעסוקה והכשרה

פרקטיקה
איתור צעירים עם כישורים רלוונטיים
לתחום התעשייתי וחיבורם להשכלה
משולבת בהתמחות תעשייתית

רשות
ווילסבורג, גרמניה

קומה / פוזיציה
2 / פרו אקטיבית

תמצית

יצירת מנגנון שותפות בין מגזרי המחבר בין תעשייה לבין הקניית שירותים
חינוכיים-סוציאליים מצד הרשות המקומית.

בוויסלבורג הרשות הקימה התארגנות המשלבת בין מפעלים מתקדמים, מוסדות
חינוך ועובדים סוציאליים לשם יצירת מסלול התפתחות מובנה לצעירים
המאותרים במהלך לימודיהם התיכוניים כחלק מתפיסת רצף חינוכי חברתי בין
נוער לצעירים.

כחלק מהפרקטיקה מאותרים צעירים החוששים לעתידם המקצועי ומבקשים
יציבות. מדיניות זו מאפשרת הזדמנויות כבר בבית הספר המשלב בין עבודה
ולימודים, ומסתיימת בהמשך העסקה עתידי במפעלים ובתעשייה המתקדמת
בגרמניה.

על איזה צורך הפרקטיקה עונה?

קידום מענים תעסוקתיים לצעירים, פיתוח כלכלי

המשרד לשוויון חברתי
Ministry for Social Equality

ה'תשפ"ב | 2021